



KIRKKOPALVELUT

**Kirkkopalvelut-Kotimaa
TOIMINTAKERTOMUS 2018**



KIRKKOPALVELUT

Johtajan katsaus.....	3
Kirkkopalvelut ry:n hallituksen toimintakertomus vuodelta 2018.....	4
Jäsenpalvelut.....	5
Seurakuntaopisto	7
Valona-hyvinvointi.....	9
Yhteiset palvelut	11
Liiketoiminta	14
Kotimaa Oy -konserni.....	14
Kotimaa Oy	14
Sacrum Oy.....	15
Insight360 Oy	15
Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy	15
Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen jälkeen	16
Kirkkopalvelut ry:n ja konsernin taloudellinen asema ja tulos	19
Henkilöstö.....	21
Hallinto ja johtaminen	23
Kirkkopalvelut ry tasekirja 31.12.2018	26 >
Tilintarkastuskertomus	
Yhteisvastuukeräyksen tulokset 2018	



Johtajan katsaus:

Sillanrakentaja historian, nykypäivän ja tulevaisuuden välillä

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhla vaihtui sisällissodan muistovuodeksi. Vuosi 2018 käynnistyi sovintoteemalla, kun juhlistimme 100-vuotiaita Kirkkopäiviä ja muistimme dramaattisia tapahtumia omassa kansallisessa historiassamme Kallion kirkossa. Kansallisen trauman, sisällissodan, haavat ovat sukupolvien mittaan arpeutuneet. Sovintoteema on kuitenkin ajankohtainen tänään. Omat sodan kauhumme ovat unohtuneet. Ehkä siksi erilaiset vastakohtaisasettelut on kovin helppo kaivaa esille kriisitilanteissa.

Monien integraatioiden kautta syntynyt Kirkkopalvelut kantaa myös mukanaan tuota satavuotishistoriaa.

Ensimmäisillä Kirkkopäivillä vain kymmenen päivää ennen sisällissodan syttymistä vedottiin rauhan puolesta. Tuolloin käsiteltiin silloin ajankohtaisia kysymyksiä kuten maallikkotyön järjestämistä. Nykytermein ilmaistuna: vapaaehtoisuutta, uskonnonvapautta, pelkoa kirkon jäsenten eroamisesta sekä kirkon ja valtion suhdetta, mm. siviiliavioliittoja, uskonnonopetusta kouluissa sekä sosiaalisia kysymyksiä. Teemat eivät ole vanhentuneet; jokaisen sukupolven on etsittävä niihin vastauksensa. Ensimmäisillä Kirkkopäivillä tehtiin aloite *Suomen Kirkon Seurakuntatoiminnan Keskusliiton (SKSK)* perustamisesta. Tuo 1919 syntynyt järjestö on nykyisin osa Kirkkopalveluja.

Tammikuussa 1918 ns. tammisunnuntaina *Karhunmäen kristillisen kansanopiston* toiminta keskeytettiin. Opiston pojat lähtivät yhtenä joukkona rintamalle veistonopettaja Vilho Muihun johdolla. Sotilaspaperiksi lähti opiston johtaja, myöhemmin Oulun piispa Väinö Malmivaara. Noille nuorille sota oli vapaussota, koska he ha-

lusivat vapauttaa nuoren isänmaan venäläisistä miehittäjistä. Sota näytti myös toiset, veriset kasvonsa. Se oli myös veljessota, kansalaissota, jossa taisteltiin toisia suomalaisia vastaan. Karhunmäen kristillinen opisto muutti myöhemmin nimensä *Lapuan kristilliseksi opistoksi* ja on nyt osa *Seurakuntaopistoa*.

Pian sisällissodan jälkeen *Sisälähetykseuran* diakonissalaitos perusti Sortavalaan lastenkoteja. Seuran johtajan Otto Aarnisaloon työnäky oli: ”Työtä on tehtävä äänettömän hädän puolesta ja tuo työ on aloitettava hädän äärimmäisestä päästä.”

Laitoksen johtajatar Ruusu Heininen näki, että sotaorvoista – olivatpa he punaisten tai valkoisten lapsia – pitää huolehtia. Heille pitää tarjota mahdollisuus terveeseen kasvuun ja rakkauden kokemiseen. Noiden laitosten tehtävä tähysi kuitenkin kauemmas. Niiden tuli myös kouluttaa lastenkotien johtajattaria, kasvattajia. Myöhemmin tuo kasvattajan ammattinimike muuttui sosiaalikasvattajaksi ja sosionomiksi. Sisälähetykseura, jonka tehtävää Kirkkopalvelut hoitaa, käynnisti siis koko suomalaisen sosiaalialan koulutuksen.

Moni näkee tämän päivän yhteiskunnassa samoja ilmiöitä kuin 100 vuotta sitten. Ilmeinen, tuomittava analogia vuoteen 1918 ovat vaikkapa 2015 syntyneet maahanmuuttajavastaiset vapaaehtoiset ”järjestyspartiot”. Totta on, että kahtiajako – tai pikemminkin polarisaatio – on lisääntynyt. Vihapuhe on todellisuutta. Eikä meistä kukaan ole siitä vapaa.

On kuitenkin syytä sanoa, että yhteiskunnallinen todellisuus on tänään toinen kuin nuorena Isänmaassamme. Olemme yksi maailman vau-

raimmista, toimivimmista ja vähiten korruptoituneista maista. Olemme pienimpien tuloerojen kansakuntia. Siitä huolimatta – ja juuri sen vuoksi – polarisoitumisen estämiseksi täytyy tehdä töitä. Luottamusta pitää luoda.

Olennainen kysymys niin kirkon kuin yhteiskunnan rakentamisessa on sillanrakentaminen. Tarvitaan Kirkkopalvelujen vision mukaista sillanrakentamista ihmisten, kirkon ja yhteiskunnan välillä. Sillanrakentamista tarvitaan menneisyyden ja nykyisyyden, perinteen ja uudistuksen, tradition ja reformin, jatkuvuuden ja uudistuksen välille.

Menneisyyden edessä on oltava rehellinen, nähtävä ja hyväksyttävä sekä positiiviset että negatiiviset tosiasiat. Mutta yhtä rehellisiä meidän on oltava myös rakennettaessa uutta, tähän aikaan kuuluvaa. Menneen tunteminen ja siitä oppiminen on edellytys kestävän uuden luomisessa.

Lämmin kiitos kuluneesta vuodesta kaikille työntovereilleni – työntekijöille ja vastuunkantajille, jäsenille ja asiakkaille!

Ilkka Mattila
johtaja

Kirkkopalvelut ry:n hallituksen toimintakertomus vuodelta 2018

Konsernirakenne tarkastelukaudella

Kirkkopalvelut-konserniin kuuluivat tilikaudella 2018 seuraavat tytäryritykset:

- Kotimaa Oy (67 %), johon kuuluivat Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy (100 %), Insight360 Oy (100 %) sekä Sacrum Oy 1.6.2018 alkaen (100%),
- Kiinteistö Oy Helsingin Hietalahdenranta 13 (100 %),
- Kiinteistö Oy Ruskon Keskusvainio (100 %),
- Asunto-osakeyhtiö Opistonpiha (100 %)

Kotimaa Oy, Sacrum Oy, Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy ja Insight360 Oy muodostavat alakonsernin, josta on tehty konsernitilinpäätös.

Koska Kirkkopalvelut ry käyttää määräysvaltaa Suomen Kirkon Seurakuntaopiston Säätiössä, on se osa konsernia. Säätiönä siitä on kuitenkin tehty oma tilinpäätös.

Jäsenpalvelut

Vuoden 2018 aikana Kirkkopalvelujen järjestötoiminnan avulla pyrittiin vastaamaan jäsenkunnan ja sidosryhmien erilaisiin yhteistyö-, kehittämis- ja palvelutarpeisiin. Vuoden aikana pyrittiin lisäämään Kirkkopalvelujen verkostoitumista ja vuorovaikutusta erityisesti jäsenjärjestöjen kanssa.

Jäsenjärjestöjen tulevaisuuden tarpeiden ja toimintaympäristön muutosten ennakoinnin näkökulmasta valittiin 10 erilaista jäsenjärjestöä, joihin tehtiin vierailu ja joiden toiveita ja odotuksia sekä tulevaisuuden näkymiä kartoitettiin palvelumuotoiluhankkeena toteutetun syvähaastattelun avulla.

Haastattelujen tuloksia on jo hyödynnetty tulevien jäsenseminaarien teemojen valinnoissa ja sisältöjen suunnittelussa. Tuloksia tullaan hyödyntämään myös vuoden 2019 aikana tehtävässä Kirkkopalvelujen strategiatyössä.

Yhteisvastuukeräyksen uudistus saatiin käyntiin ja tuloksen lasku pysäytettyä, vaikka tavoiteltua tuloksen ja vapaaehtoisten määrän kasvua ei vielä saavutettu. Uudistuskokeilu saadaan päätökseen 2019, jolloin myös uudistuksen arviointi on käytettävissä. Yhteisvastuukeräyksessä otettiin käyttöön uusia maksuvälineitä, mm. kortinlukija, nettibanneri ja mobiilimaksaminen.

Vuonna 2018 Yhteisvastuukeräyksen teemana oli nälkä niin kotimaassa kuin ulkomailla. Vuosi 2018 oli Yhteisvastuukeräyksen uudistamisen pilotoinnin ensimmäinen vuosi, minkä vuoksi keräyksellä ei ollut kotimaisia yhteistyöjärjestöjä kumppaneina vaan valtakunnallisena kotimaisena edunsaajana oli *Kirkon Diakoniarahasto* ja kansainvälisen avun välittäjänä *Kirkon Ulkomaanapu*. Yhteisvastuukeräyksen tulos oli 3.138.702,14 €.

Kotimaanavun suurin saavutus oli Yhteisvastuukeräyksen kanssa rakennettu valtakunnallinen ruoka-avun koordinoitihanke, johon saatiin Stea-rahoitus ja joka käynnistyy alkuvuodesta

2019. *EU-elintarviketuen koordinointi* pyörii tehokkaasti ja on suurin elintarvikeavun välittäjä Suomessa. EU-elintarvikeapua toimitettiin 204 seurakuntaan noin 600.000 kg.

Kotimaanavun rahankeräyksissä oli kevyttä volyymin kasvua. Rahankeräyksen prosesseja on hiottu ja jonkin verran tehty uusien seurakuntien kanssa sopimuksia rahankeräysten toteuttamisesta. Muussa varainhankinnassa yhteisövarainhankintaa on saatu vahvistetuksi ja omalle toiminnalle on saatu startti- sekä jatkorahoitusta.

Kaikille kone -kampanjassa on jatkettu yhteistyötä kumppaneiden kanssa sekä kerätty varoja lahjoitustietokoneiden hankintaan ja toimitukseen vähävaraisten perheiden lapsille. Vuoden 2018 loppuun mennessä on toimitettu jo yli 600 tietokonetta. *Vapaaehtoistyö.fi* palvelu taistelee kovasti kilpaillulla alalla markkina-asetusta eikä tavoitteeksi asetettua kasvua ole saavutettu.

Hanke- ja kehittämistoiminnassa vuonna 2018 saatiin useita myönteisiä rahoituspäätöksiä uusien hankkeiden käynnistämiseen sekä jatkoa toimiville hankkeille. Stea-rahoitteisen toiminnan ja kehittämishankkeiden määrä on lisääntynyt, mutta päihde- ja riippuvuustyön koordinaatiotehtävään haettu rahoitustason nosto ei toteutunut. Päihde- ja riippuvuustyön kehittämishankkeiden kohderyhmät täydentyivät erityisesti naisten päihdetyön uudella hankkeella Keski- ja Itä-Suomen alueella. Diakoniatyön tueksi saatiin uusi vanhustyön hanke sekä lisäresursseja vapaaehtoistoiminnan tukemiseen.

Seurakuntia tukeva kehittämiskonsultointi viestinnän, hallinnon ja diakonian kehittämiseksi jatkui vahvana koko vuoden ajan. Tammiukuussa 2018 järjestetty *Kirkon johtamisforum* kokosi yhteen seurakuntien ja kirkollisten järjestöjen sekä kirkon keskushallinnon avainhenkilöitä.

Vuonna 2018 **Tiekirkko**-verkostossa oli mukana yhteensä 267 kirkkoa. Kävijämääränsä ilmoittaneita kirkkoja oli 128. Näissä kirkoissa Tiekirkkojen aukioloaikoina vieraili noin 280.150 kävijää.

Kirkkopäivien osalta vuoden aloitti *Sovinto 100* -tapahtumassa Kallion kirkossa 19.–21.1.2018, missä etsittiin ratkaisuehdotuksia yhteiskunnallisiin epäkohtiin sekä rakennettiin sovintoa eri lailla ajattelevien ihmisten välille. Samalla juhlistettiin Kirkkopäivien 100 vuotta jatkunutta matkaa kirkon uudistajana ja keskusteluyhteyden rakentajana kirkon, yhteiskunnan ja ihmisten välille.

Tapahtumasta tehtiin stream-lähetyksiä. Yle taltioi lauantai illan ”Siunattu sovinto”-messun ja MTV3 lähetti suorana presidenttivaaleihin liittyvän paneelin sunnuntai iltana. Tapahtumassa oli kävijöitä 2500. Median kautta kontakteja ja katsojia saatiin yhteensä yli miljoona. MTV3 suoraa lähetystä seurasi 728 000 katsojaa.

Markkinointiviestinnässä onnistumisia vuonna 2018 olivat Yhteisvastuu ja Seurakuntaopiston yhteishaku. Saadut opit huomioitu vuoden 2019 suunnittelussa. Vähillä henkilöstöresursseilla on pyritty ja pystytty vastaamaan useisiin kampanja- ja viestintätarpeisiin.

Seurakuntaopisto

Vuosia jatkuneet integraatioprosessit ja mittavat muutokset suomalaisessa koulutusjärjestelmässä ovat mahdollistaneet Kirkkopalveluille merkittävän aseman koulutuksen järjestäjänä ja oppilaitosten ylläpitäjänä. Kansanopistomme on yksi Suomen suurimmista, olemme valtakunnallinen, keskiuuri ammatillisen koulutuksen järjestäjä ja merkittävä toimija maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Isot muutokset ovat edellyttäneet pitkäaikaisia ja merkittäviä uudistamisprosesseja oppilaitoksessa. Seurakuntaopistossa on toimintavuoden 2018 aikana jatkettu toimintojen yhdenmukaisamista, täsmennetty henkilöstörakennetta, kehitetty esimiestyötä ja johtamista sekä uudistettu koulutustarjontaa eri kampuksilla.

Seurakuntaopiston liikevaihto oli 21.220.738 € (budjetti 21.030.362 €). Käyttökate oli 673.556 €, (budjetti 392.700 €). Odotettua parempi tulos (+281 T€) syntyi, koska valtionosuuksien ja muiden kohdeavustusten määrä oli budjetoitua (+626 T€) suuremmat, vaikka toimintatuotot alittivat budjetin (-441 T€). Vuoden aikana Seurakuntaopiston keskimääräinen henkilöstömäärä oli 171 (163 ilman tuntiperusteisia henkilöitä) ja tehtyjen henkilötyövuosien (FTE) määrä oli 166,8.

Vuoden 2018 alussa voimaan tulleen ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan mukaisesti toteutimme 1 489 opiskelijavuotta. Tämä on henkilötunnuksina noin 3 150 ammatillisen koulutuksen opiskelijaa. Opiskelijoiden kotikuntia oli 184. Yhteishakujärjestelmässä avasimme vuodelle 2018 Järvenpäähän 140, Pieksämäelle 95, Jaakkimaan 43, Lapualle 15 ja Kreduun 15 opiskelijapaikkaa.

Muut opiskelijapaikat täytettiin jatkuvan haun kautta tulevilla opiskelijoilla kysynnän ja koulutustarpeiden mukaan. Osa ammatillisen koulutuksen opiskelijaviikoista kohdistui työnantajien tilaamiin työyhteisöille suunnattuihin koulutuksiin. Suoritettujen opiskelijavuodet jakautuivat kampuksille seuraavasti: Järvenpää

55 %, Pieksämäki 29 %, Jaakkima 7 %, Lapua 6 % ja Kredu 3 %. Viiden kampusalueen lisäksi järjestimme ammatillista koulutusta 18 paikkakunnalla. Omien kampusten ja Helsingin Hietalahdenrannan toimipisteen lisäksi vuokrasimme opetustiloja mm. Tampereella, Espoossa, Kauniaisissa, Kuopiossa, Joensuussa ja Savonlinnassa.

Seurakuntaopistolla on järjestämislupa 19:ään ammatilliseen perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoon sisältäen myös ammatilliseen koulutukseen valmentavaan VALMA-koulutuksen. Koulutusaloista suurin oli kasvatus- ja ohjausala, jossa suoritettiin 738 opiskelijavuotta (ov). Sosiaali- ja terveysalalla suoritettuja opiskelijavuotia kirjattiin 419 ja muissa tutkinnoissa 254 ov. Ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen opiskelijavuotia suoritettiin 50,5. Toimintavuoden aikana Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvisti kaikille ammatillisen koulutuksen tutkinnoille uudet opetussuunnitelman perusteet.

Tässä yhteydessä myös Seurakuntaopiston kaikkien ammatillisten tutkintojen opetuksen sisällöt ja osaamisen hankkimisen tavat uudistettiin. Uudet toimintamallit vietiin osaksi toiminnanohjausjärjestelmän prosessikuvauksia. Tällä varmistetaan yhdenmukainen toimintatapa eri kampuksilla. Ammatilliseen koulutukseen kohdistuneista isoista muutoksista huolimatta saavutimme asettamamme tavoitteet suoritettujen, talouden ja toiminnan laadun osalta.

Integraatioiden myötä kansanopistomme koulutustarjonta on muodostunut monipuoliseksi, mutta haasteenamme on ollut myönnettyjen opiskelijaviikkomäärän saavuttaminen. Rahoituspäätöksen opiskelijaviikkomäärä vuodelle oli 9024. Toimintavuoden aikana saavutimme vain 8087 opiskelijaviikkoa, mikä on tavoitteellisesta viikkomäärästä -10,4%.

Taustalla on maahanmuuttajille suunnattu aikuisten perusopetus, joka on kansanopistokoulutusta suosituimpi vaihtoehto. Lisäksi syynä on se, että myös maahanmuuttajaväestö siir-

tyy enenevässä määrin kasvukeskuksiin. Tästä syystä onnistuimme tavoittamaan uusia maahanmuuttajaopiskelijoita kansanopiston pitkille linjoille vain Järvenpään kampuksella.

Kansanopiston pitkissä koulutuksissa onnistuimme siirtämään painopistettä syyskaudella erityiskoulutuksiin: Ruokolahden kampuksella käynnistyi kehitysvammaisille suunnattu koulutus ja Pieksämäellä käynnistyi erityispedagogiikan Avoin yliopisto -yhteistyökoulutus. Nämä eivät kuitenkaan riittäneet korjaamaan koko vuoden aikana syntynyttä opiskelijaviikkovajetta.

Suoritetut opiskelijaviikot jakaantuivat kampuksittain seuraavasti: Lapua 836, Ruokolahti 901, Järvenpää 2329 ja Pieksämäki 4021. Toimintakautta tarkastellessa käy ilmi, että lyhytkurssien opiskelijaviikoissa onnistuttiin ylittämään toimintakauden tavoite **5212/5100** opv (-0,4%) mutta pitkien linjojen opiskelijaviikkomäärässä jäimme selkeästi jälkeen tavoitteesta **2875/4300** (-33%).

Kirkkopalvelut on vakiinnuttanut asemansa merkittävänä aikuisten perusopetuksen järjestäjänä. Toimintakauden päättyessä Seurakuntaopistossa oli 140 aikuisten perusopetuksen opiskelijaa. Onnistuimme korvaamaan keväällä perusopetuksen oppimäärän suorittaneiden lukumäärän uusilla opiskelijoilla sekä kasvattamaan opiskelijamäärää.

Tämän koulutusmuodon osalta alunperin tavoiteltu ”neljän kampuksen politiikka” osoitautui haastavaksi. Vuoden lopussa todettiin, että aikuisten perusopetusta voidaan jatkaa Jaakkiman ja Järvenpään kampuksilla. Kirkkopalvelujen erityinen vahvuus on, että pystymme tarjoamaan tuetun asumisen ja kotouttamis- ja kielitaitokoulutuksen yhtenä palvelukokonaisuutena. Maahanmuuttajien koulutuksessa teemme tärkeää yhteistyötä myös kuntien kanssa. Olemme tuotteistaneet eri kumppaneiden kanssa saamamme kokemukset ja voimme hyödyntää niitä palvelutarjonnassamme.

Opintokeskuksen rahoituspäätöksen tuntikiintiö oli 13.035 tuntia. Jäsenjärjestöille, seurakunnille ja muille yhteistyökumppaneille jaettiin yhteensä 15.071 opintotuntia. Opintokeskuksen rahoituspäätöksen sisällä ollutta 100 tunnin maahanmuuttajakoulutusta ei toteutettu, vaan tämä maahanmuuttajille suunnattu koulutus päätettiin sisällyttää kansanopiston koulutustarjontaan.

Kirkon varhaiskasvatuksen koulutuksissa tilauskoulutusten määrä on lisääntynyt samalla kun kampuksella järjestettävien lyhytkurssien osallistujamäärät ovat pienentyneet. Kehityksessä näkyy edelleen seurakuntien talouden kiristyminen. Seurakunnille on edullisempaa ja tehokkaampaa kouluttaa työyhteisökoulutuksena kuin lähettää työntekijöitä yksittäisiin koulutuksiin. Työyhteisökoulutukset muodostavat myös pidempiä kehittämisprosesseja, jotka auttavat seurakuntia muutosten kohtaamisessa.

Toimintavuonna aloitettiin OPH:n rahoittama katsomuskasvatukseen keskittyvä *Kasvua katsomuksesta* -hanke, jonka tavoitteena on kouluttaa yhteiskunnan varhaiskasvattajia. *Eri-laista ussaa* -hankkeessa tuotettuja materiaaleja ja menetelmiä kehitettiin palvelemaan uskonnonopetuksen lisäksi myös kirkon ja yhteiskunnan varhaiskasvatusta. Erityisenä onnistumisena voidaan pitää digitaalisen materiaalin kehittämistä ja hankkeessa saavutettujen tulosten jalkauttamista koulujen uskonnon opetuksen tueksi.

VALONA-HYVINVOINTI

Palvelualueen uusi nimi vakiintui vuoden aikana käyttöön sekä organisaation sisällä että sen ulkopuolella. Henkilöstön keskuudessa nimiudistuksen todettiin olleen hyvä ja uutta luova ratkaisu ja positiivista palautetta saatiin myös yhteistyökumppaneilta.

Valona-hyvinvoinnin palveluja käytti vuoden aikana viisi Sote-maakuntaa ja lisäksi 20 kuntaa ja kaupunkia.

Palvelujen kysynnän vaihtelut olivat tilikauden aikana suuret. Erityisen voimakasta oli sijaishuollon palvelujen kysyntä, kun taas perhekuntoutuksessa aleneva asiakaskehitys jatkui.

Maahanmuuttajatyössä jatkettiin työtä kotoutuvien nuorten parissa. Työ- ja elinkeinoministeriön rahoittama *Tuu mukaan* -hanke edisti nuorten maahanmuuttajien kotoutumista niin Järvenpäässä, Pieksämäellä kuin Ruokolahden seudulla. Toiminnan piirissä oli vuoden aikana kaikkiaan 70 – 80 nuorta. Hanke koulutti nuorten tueksi kaikkiaan 31 tukihenkilöä. Hankkeelle haettiin ja saatiin jatkorahoitus vuodelle 2019, minkä turvin hanketyö jatkuu kaikilla kolmella alueella lokakuun loppuun saakka.

Seurakuntaopiston toteuttamat henkilöstön täydennyskoulutukset jatkuivat ja osin päättyivät vuoden 2018 aikana.

Sote-lainsäädännön uudistamiseen liittyvä epävarmuus aikataulun, rahoituksen, valinnan vapauden ja muiden linjausten osalta vaikutti palvelujen nykytilaan tulevien uudisteiden suunnitteluun.

Valona Vanhuspalvelut

Vuonna 2018 kunnissa oli nähtävissä suuntaus, jossa tavoitteena oli kehittää ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistaa omaishoitoa. Näin myös Pieksämäellä, jossa suuntaus näkyi Valona Vanhuspalveluissa: Käyttöaste oli v. 2018 97,6 % (99,0 %). Hoitovuorokausia kertyi 23.144pv (23.476).

Ruokolahdella ikäihmisten palveluasumisen suunnittelu eteni sekä kaavamuutosten että tulevan palvelutoiminnan osalta.

Vuonna 2018 Valona Vanhuspalveluissa alkoi näkyä henkilöstön ikärakenteeseen liittyvät haasteet. Työssä jaksamista tuettiin osa-aikaisuuksilla. Suurena haasteensa sijaisten hankintaan toi pätevien, koulutettujen sijaisten saanti etenkin ennakoimattomissa tilanteissa.

VALONA LAPSI- JA PERHEPALVELUT

Lastenkoti Valona

Sijaishuollon palveluille oli läpi vuoden runsaasti kysyntää ja lastenkodin hoitovuorokausien määrä kohosikin ennätyskellisen suureksi. Myös lastenkodin yhteydessä olevat tukiasunnot olivat asuttuina suurimman osan vuotta. Syksyllä 2018 avattiin useita lastensuojelun tarjouskilpailuja, joissa kilpailutettiin kokonaisen maakuntien sijaishuollon palvelut. Lastenkoti Valona menestyi kilpailutuksissa hyvin molempien osastojensa osalta ja puitesopimukset solmittiin vuodenvaihteessa Uudenmaan, Pirkanmaan sekä Kanta-Hämeen maakuntien kuntien kanssa.

Vuoden aikana lastenkodilla oli sijoitettuna yhteensä 45 lasta ja nuorta. Hoitovuorokausia kertyi Vastaanotto-osastolla 1934 ja Kotiosastolla 3072 yhteensä 5006 (4282). Kotiosaston hoitovuorokaudet sisältävät tukiasunnoista ker-tyneet vuorokaudet. Käyttöaste 100 % (90,2 %).

Perhekuntoutus Valona

Perhekuntoutuspalvelujen kysynnän hiipuminen jatkui vuoden 2018 aikana. Keväällä päätettiin käynnistää YT-neuvottelut, joiden myötä päädyttiin jatkamaan toimintaa kevennetyllä mallilla Huvilakadun kampuksen rivitaloalueella. Toiminta Vilhulassa päättyi kesäkuussa ja uusi, asiakas- ja henkilöstömäärältään pienempi perhekuntoutusyksikkö aloitti toimintansa uusissa toimitiloissa elokuussa.

Toiminnan muutoksella ei ollut toivottua vaikutusta palvelujen kysyntään, joka jatkui koko loppuvuoden hyvin vähäisenä. Hoitovuorokausia kertyi koko vuodelta ainoastaan 1749 (3073). Vuodenvaihteessa edessä olivat uudet YT-neuvottelut, joiden lähtökohtana oli tällä kertaa toiminnan alasajo. Syitä aiheutuneeseen tilanteeseen voinee etsiä muun muassa kiristyneestä kuntataloudesta ja alan palveluntuottajien lisääntymisestä sekä lastensuojelun painopisteen siirtymisestä toisaalta sijaishuollon ja toisaalta kotiin vietävien palvelujen suuntaan.

Avopalvelut Valona

Avopalvelujen osalta talous kehittyi vuoden aikana suotuisaan suuntaan. Haasteita oli henkilöstön saatavuudessa ja vaihtuvuudessa. Pääpaino työskentelyssä oli intensiivisessä perhetyössä ja tukihenkilötoiminnassa. Palvelukysyntä painottui Mikkelin seudulle. Päiväkoti Valonan kanssa jatkettiin perheiden varhaiseen tukemiseen tähtäävän OIVA-toiminnan kehittämistä ja käytännön toteuttamista.

Vuoden aikana avopalveluissa kohdattiin asiakkaita ja asiakasperheitä yhteensä 1418 kertaa. OIVA-toimintaan osallistui vuoden aikana 9 asiakasperhettä, joista kaksi DILA:n (Lahden Diakonialaitos) päiväkodissa ja seitsemän Päiväkoti Valonasta.

Päiväkoti Valona

Päiväkodin toiminnan vakiinnuttaminen ja laajentaminen oli vuoden 2018 keskeisimpinä tavoitteina. Päiväkodille haettiin lisää aloituspaikkoja syksyllä 2018, koska Järvenpään kaupungilta tuli viesti lasten hoidontarpeen lisääntymisestä ja haastavasta paikkatilanteesta. Päiväkotiin perustettiin erillinen esiopetusryhmä ja päiväkodin paikkalukua kasvatettiin 63:een.

Mahdollisen päiväkotitoiminnan laajentumista kampuspaikkakunnille ja yhteistyössä seurakuntien ja kuntien kanssa on kartoitettu. Työ toiminnan laajentamiseksi jatkuu edelleen.

Toiminnassamme olemme sitoutuneet vahvasti luonto- ja ympäristöpainotteisuuteen. Henkilökunta on toimintakauden alussa laatinut suunnitelman siitä, kuinka luonto- ja ympäristöpainotteisuus näkyy päiväkodin arjessa eri ikäryhmissä ja kaikki kasvattajat ovat sitoutuneet toimimaan yhteisen suunnitelman mukaisesti.

Päiväkodin roolia opetuspäiväkotina olemme vahvistaneet yhteistyössä Seurakuntaopiston kanssa mm. opiskelijoiden harjoittelujaksoilla, päiväkodin johdon osallistuminena oppitunneille, tutustumiskäynneillä ja yhteisellä vuosikellolla.

Järvenpään kaupungin varhaiskasvatuksen palvelusetelikokeilu tuli pysyväksi käytännöksi vuoden 2018 aikana. Asiakkuuksien nopeat muutokset ja vaihtuvat hoidontarpeet toivat haasteita toiminnan ennustettavuudessa ja täyttöasteen optimaalisessa saavuttamisessa. Taloudellinen tilanne oli haastava koko vuoden.

Rakenteellisten paikkojen (63) täyttöaste oli vuoden lopussa 96 %.

Yhteiset palvelut

Taloushallinto

Taloushallinnon erityisenä tavoitteena on ollut lisätä toiminnan varmuutta ja resurssien oikeaa kohdentumista.

Taloushallinnon osalta toteutuneita kehitysprojekteja vuonna 2018 olivat:

- OPH-raportoinnin uudistaminen. Käyttöön otettiin uudet välineet ja toimintamalli, tavoitteena vähentää manuaalisyötä.
- Myyntilaskutusprosessien uudistaminen. Sisäänajovaihe alkoi syksyllä. Samalla uudistettiin tuote- ja palveluluokitus.
- Yhden ulkopuolisen kansanopiston taloushallintoprosessien haltuunotto, samalla installoitiin uusi talousjärjestelmä.

Oppilaitoksen reformiin liittyvä raportoinnin jatkuva muutos tuo haasteita oppilaitoksen raportointirakenteen ja uudenlaisen seurannan kautta.

Henkilöstöhallinto

Vuoden 2018 alusta otettiin käyttöön uusi palveluaika- ja merkkipäiväkäytäntö sekä hyvästä työstä palkitseminen. Hyvästä työstä saatavan palkkion kriteerit olivat positiivisen työilmapiirin luominen, uusien tuotteiden ja palveluiden ideointi ja toteutus, asiakaspalvelussa ja asiakkaiden tarpeisiin vastaamisessa onnistuminen sekä vastuullisuus ja tehokas työskentely. Keräsimme henkilöstöltä ehdotuksia ”käräytä kaveri” -periaatteella niistä, jotka ansaitsisivat palkkion ja ”käräytyksiä” tuli yli 100.

Palkkajärjestelmää sekä prosesseja kehitettiin kansallisen sähköisen tietokantaa tulorekisteriä varten, joka tulee käyttöön vuoden 2019 alusta. Varhaisen välittämisen sekä häirinnän ja epäasiallisen kohtelun toimintamalli päivitettiin työsuojeluhenkilöstön kanssa. Johtamisen kehittäminen jatkui ja 15 esimiestä suoritti onnistuneesti lähiesimiestyön ammattitutkinnon.

Henkilöstökysely toteutettiin uudistettuna neljättä kertaa yhteistyössä *Innolink Researchin* kanssa ja henkilöstötyytyväisyys parani hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Kirkkopalveluis- sa käytiin yhteistoimintaneuvottelut Perhekuntoutus Valonasta.

Tietohallinto

ICT-yksikön toimintaperiaatteena on tarjota ja toimittaa kustannustehokkaasti ja luvatus mukaisesti niitä ICT-palveluja, joita konserni tarvitsee menestyäkseen.

Vuonna 2018 tavoiteltiin merkittäviä säästöjä ICT-kustannuksiin. Tavoitteeseen myös päästiin. Konsernin ICT-kulut laskivat 100.000 euroa huolimatta siitä, että vuoden aikana toteutettiin lisäkustannuksia tuoneita isoja projekteja. Säästöt saatiin mm. vaihtamalla käyttöpalvelukumppani, siirtämällä aiemmin ulkoistettuja palveluita ICT-osaston omaan tuotantoon (mm. Hietalahdenrannan lähituki, luokkien av-palvelut, tietoverkon aktiivilaitteiden tuki) ja neuvottelemalla IT-palvelusopimuksia uudelleen.

Hanke konsernin toiminnan saattamiseksi EU:n tietosuoja-asetuksen mukaiseksi työllisti ICT-osastoa huomattavasti vuonna 2018. Henkilötietojen käsittely ja siihen liittyvät prosessit kartoitettiin, luotiin tarvittava organisaatio, henkilökuntaa koulutettiin ja suunniteltiin toimenpiteet teknisen tietoturvan parantamiseksi. Tietosuojan turvaaminen on jatkuva prosessi ja työ jatkuu vuonna 2019.

Vuoden 2018 muita merkittäviä hankkeita olivat uuden CRM-järjestelmän pilotointi (tukemaan konsernin asiakkuudenhallinnan ja myynnin uudelleenorganisointia), Windows 10 sekä mobiililaitteiden ja palvelupyyntöjen hallintajärjestelmien käyttöönotto.

Kiinteistöhallinto

Kiinteistöhallinto on vastannut Kirkkopalvelujen, sen omistamien kiinteistöosakeyhtiöiden ja Suomen Kirkon Seurakuntaopiston säätiön omistamien rakennusten käyttöön ja ylläpitoon liittyvien palvelujen tuottamisesta. Se on vastannut ja tuottanut kohteiden vaatimien kunnossa- ja ylläpitokorjauksien tuottamisesta.

Kertomusvuoden aikana kiinteistöhallinto on saanut runsaasti palautetta rakennusten sisäilman laadusta kaikilta oppilaitoskampuksilta. Suurin osa vuoden aikana tehdyistä kunnossapitokorjauksista onkin kohdistunut rakennusten sisäilman laadun parantamiseen. Kertomusvuonna Järvenpään ja Pieksämäen kampuksien tilatarveselvityksiä jatkettiin. Metsätiloja hoidettiin metsänhoitosuunnitelmien mukaisesti.

Järvenpään kampuksella F-rakennuksen pohjakerroksen peruskorjaus toteutettiin sisäilmanlaadun parantamiseksi. D-rakennuksessa oppilashuollon tilojen kunnossapitokorjausremontti ja urheiluhallin alapohjan korjausremontilla parannettiin kohteiden sisäilmanlaatua.

Lapualla tehtiin pää- ja asuntolarakennuksissa ulkopuolen huoltomaalauksia. Päärakennuksen sadevesien poistojärjestelmät ja vesikatolla olevat kulkusillat uusittiin. Siirilän pappilan vesikato- ja ikkunaremonttia valmisteltiin.

Pieksämäen kampusalueella olevan B-rakennuksen sisäilmanlaatuun kohdistuvaa edellisvuonna käynnistynyttä kunnossapitokorjausta työtä jatkettiin. Koko rakennuksen ulkopuolella sokkelia vasten asennettiin patolevyt, salaojat uusittiin sekä parannettiin sadevesien poistojärjestelmä. Rakennuksen levyrakenteisten väliseinien alaosat uusittiin ja puiset jalkalistat uusittiin muovilistoiksi. C-rakennuksen ilmanvaihtojärjestelmää säädettiin ja tasapainotettiin, tuloilmapuolelle asennettiin tehokkaampi tuloilmapuhallin. A-, C- ja D-rakennuksissa tehtiin sisäilman laatuun liittyviä laajamittaisia selvityksiä.

Vanhustenkylän rivitaloissa tehtiin muutos- ja kunnossapitokorjauksia Perhekuntoutus Valon tarpeiden mukaisesti. Naarajärvellä Tyyne­län tilalla sijainneet rakennukset myytiin.

Ruokolahdella toteutettiin valmistuskeittiön laajamittainen kunnossapitokorjaus ja tilojen toimivuutta parannettiin muutamalla huoneti­laohjelmaa. Päärakennuksen sisätiloissa parannettiin tilojen sisäilmalaatua uusimalla luok­ka- ja työtilojen katossa olevia akustiikkalevyjä. Päärakennukseen ensimmäiseen kerrokseen toteutettiin uusi oppimisympäristö. Kampuksella tehtiin myös laajamittainen suunnittelutyö asuntolarakennuksen muuttamisesta vanhusten palveluasumisyksiköksi.

Helsingissä tehtiin suunnitelmat Mariankadun kiinteistön huoneti­laohjelman muutoksesta ja C-portaik­on kunnostamisesta.

Keittiö

Ruokapalvelut ovat tuottaneet ravitsemuksellisesti oikeanlaista ruokaa hyvinkin erityyppisille asiakasryhmille. Kirkkopalvelujen keittiöiden yhteissuoritemäärä oli 186.729. Keskimääräinen suoritehinta oli 6,5 €. Saadun palautteen perusteella tarjottavan ruuan laatu on ollut hyvä kaikilla kampuksilla. Asiakkaiden esittämiin toiveisiin on vastattu aina kun se on ollut mahdollista. Uusi ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö on vaikuttanut opiskelijoiden läsnäoloon kaikilla kampuksilla. Reaaliaikainen opiskelijamäärien seuranta on ollut haasteellista.

Uudet tapahtumat ja koulutukset toivat uusia asiakkaita myös ruokapalveluille. *Parempi avio­liitto* -parisuhdekurssi toteutettiin ensimmäistä kertaa Lapuan kampuksella. Ruokolahden kampuksella tarjottiin tila- ja ruokapalveluja syys­kaudella Rajavartiolaitokselle. Lapuan kampuk­sellä on opiskelijoiden lisäksi palveltu erilaisia hää-, hautajais- muita juhlavieraita. Yhtenäiset elintarvikehankinnat ja suoriteseuranta ovat lisänneet ruokapalvelujen kustannustehokkuutta. Ruokolahdella keittiön remontti valmistui maaliskuussa; samanaikaisesti uusittiin keittiön laitteistoa.

Siivous

Siivouksen laadulla on oma tärkeä osansa työ- ja oppimisympäristöjen sisäilmakysymyksissä. Tilapalvelut kehitettiin toimintamalleja mm. arvioimalla siivousmenetelmiä. Veden käyttöä siivouksessa vähennettiin kaikilla kampuksilla. Kehitystyö jatkuu edelleen työohjeiden päivityksellä. Lisäksi sisäilmaan ja terveelliseen työympäristöön liittyen henkilökunnalle jaettiin alkuvuodesta tilojen siivottavuutta edesauttava ohjeistus. Haasteena on ollut säilyttää siivoustyön korkea laatu ja samalla löytää mahdollisimman kustannustehokkaat toimintamallit. Yhteistyö hankinnoissa on tuottanut kustannustehokkuutta.

Henkilökunnan työssä jaksamiseen panostettiin. Vuonna 2018 oli kampusten yhteinen tila- ja ruokapalvelujen työhyvinvointipäivä Ruokolahden kampuksella. Teemana oli yhteen hiileen puhaltaminen. Esimiesten ammatillinen osaaminen vahvistui Leat-tutkinnon suorittamisen myötä.

Tilapalvelujen (keittiö-, kiinteistö- ja siivoustoiminto) johtoryhmä on kokoontunut edelleen ennaltasuunnitellun aikataulun mukaan kokouksiin, joissa on käyty läpi toiminta-alueiden ajankohtaisia toimintaan, suunnitteluun ja talouteen liittyviä asioita.

LIIKETOIMINTA

Kotimaa Oy -konserni

Kotimaa Oy:n toimintaympäristö jatkui haasteellisena vuonna 2018. Yhtiön kannattavuus oli edelleen heikko. Konsernin liikevoitto oli selvästi parempi kuin 2017, parannus oli 563 T€. Konsernin tulos oli tappiollinen. Kotimaa Oy:n heikko tulos aiheutui kustannustoiminnan aiheuttamasta tappiosta 520 T€ ja Sacrum-liiketoiminnan alkuvuoden (ennen yhtiöittämistä) 162 T€ tappiosta. Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy:n liiketoiminta paransi tulosta n. 150 T€. Sacrum Oy:n liiketoiminnan tulos oli 100 T€. Insight360 Oy paransi tulostaan, mutta teki tappiota 250 T€.

Kotimaa Oy:n kehitykseen vaikuttivat vertailukautta heikempi seurakuntamyynänti sekä lehdisissä että Sacrumin tuotteissa ja asiakaslehtien kustantamisen volyymimuutokset. Henkilöstömäärä supistui vertailukauteen nähden noin neljä henkilötyövuotta ja keskimääräinen henkilömäärä oli toimintavuoden aikana 52 henkilöä. Merkittävin henkilömäärään vaikuttanut muutos oli asiakaslehtien liikevaihdon pieneminen ja levikkikehitys.

Kotimaa Oy:n liiketoiminta on raportoitu kolmessa liiketoimintayksikössä, Kotimaa, Askel ja asiakaslehdet. Tytäryhtiöt (omistus 100 %) muodostavat kukin omat liiketoiminta-alueensa, jotka ovat Sacrum Oy sekä Insight360 Oy ja Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy.

Yhtiön johto ja hallinto

Kotimaa Oy:n hallitukseen ovat toimintavuonna kuuluneet Ilkka Mattila puheenjohtajana, Pirjo Vuokko varapuheenjohtajana sekä jäseninä Tuomo Pesonen, Rolf Steffansson ja 30.5.2018 alkaen Otto Mattsson sekä Mikael Pentikäinen. Satu Mehtälä, Aulikki Mäkinen ja Jari Saine kuuluivat hallitukseen 30.5. saakka. Hallitus kokoontui 13 kertaa toimintavuoden aikana.

Kotimaa Oy:n toimitusjohtajana toimi 30.9. saakka Juha Ruotsalainen ja 1.10. lähtien Matti Koli.

Kotimaa Oy:n johtoryhmään ovat toimintavuonna 30.9. saakka kuuluneet toimitusjohtaja Juha Ruotsalainen puheenjohtajana, Kotimaan vastaava päätoimittaja Mari Teinilä, Sacrumin yksikönjohtaja Susanna Mäntyranta sekä Insight360 Oy:n toimitusjohtaja Perttu Hillman. 1.10. lähtien Kotimaa Oy:n johtoryhmään ovat kuuluneet Matti Koli, Mari Teinilä, julkaisupäällikkö Olli Seppälä ja toimituspäällikkö Freija Özcan. Tytäryhtiöissä on omat johtoryhmänsä ja toimivat hallituksensa.

Kotimaa Oy ja sen tytäryhtiöt hankkivat talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut Kirkkopalvelut ry:ltä. Tilintarkastajana on toiminut Ernst & Young Oy päävastuullisena tilintarkastajana 30.5. saakka Pekka Räisänen, KHT, 1.6. lähtien Anne Vuorio.

Kotimaa Oy

Yhtiöön vuoden lopussa kuuluivat *Kotimaa-lehti*, uutisverkkopalvelu *Kotimaa24* ja aikakauslehti *Askel*. Vuoden 2018 alusta Kotimaan, Kotimaa24:n ja Askelen toimitukset yhdistyivät päätoimittaja Mari Teinilän alaisuuteen. Kotimaan levikkikehitys jatkui laskevana sekä kuluttaja- että seurakuntatilausten osalta. Seurakuntatilaukset ovat pääsääntöisesti pitäneet sisällään painetun Kotimaan ja verkkopalvelu Kotimaa24:n Pro-osion. Syksyllä digitaalinen Pro-osio siirrettiin Kotimaa-lehden välissä ilmestyväksi liitteeksi.

Vuoden 2018 alusta purettiin Kotimaa24:n maksumuuri. Tavoitteena on kävijämäärän lisäys ja sitä kautta mediamyynnin vahvistaminen. Vuoden loppuun mennessä kävijämäärä vakiintui noin 60 000/kuukaudessa. Vuoden lopussa tehtiin päätös uutisten perässä olevan keskustelumahdollisuuden poistamisesta. Kuluttajat ovat tilanneet Kotimaan painettuna tai digitaalisena tai molemmat sisältävänä pakettina. Askel-lehden levikki laski toimintavuonna selvästi edellisvuodesta. Käynnistettiin Askel-lehden uudistustyö, uudistettu Askel ilmestyy huhtikuussa 2019.

Kotimaa-lehden keskimääräinen tarkastamaton levikki vuonna 2018 oli 18.634 (19.967) kpl, jossa oli laskua edellisvuoteen 6,7 %. Askel-lehden vastaava levikki oli 9.511 (12.483) kpl, jossa oli laskua edellisvuoteen 23,8 %.

Kansallisen Mediatutkimuksen mukaan vuonna 2018 oli Kotimaan lukijamäärä 50.000 (58.000) ja verkko mukaan lukien kokonaistavoittavuus 56.000 (61.000) ja Askelen lukijamäärä oli 51.000 (62.000).

Asiakaslehdet-yksikön liikevaihto on pienentynyt, v. 2018 se oli kokonaisuudessaan 178 T€, kun vuonna 2017 se oli 573 T€.

Sacrum Oy

Sacrum Oy:n toiminta käynnistyi Kotimaa Oy:n toiminnasta yhtiöitettynä 1.6.2018 alkaen. Sacrum on toiminut aiemmin Kotimaa Oy:n liiketoimintayksikkönä. Henkilöstö siirtyi Sacrum Oy:n palvelukseen vanhoina työntekijöinä.

Sacrum Oy:n toimintaan kuuluvat Helsingin Hietalahdenrannassa myymälä, verkkokauppa www.sacrum.fi ja seurakuntamyynä ja asiakaspalvelu. Tampereen Hervannassa toimii kirkollisten virka-asujen ja kirkkotekstiilien ompelimo *Ateljé Solemnis* ja Pieksämäellä *Juhavan kynttilätehdas* ja logistiikkayksikkö. Sacrum Oy jatkoi aktiivista myynti- ja markkinointityötä kilpailussa seurakunta- ja kuluttajamarkkinassa. Toiminnassa panostettiin asiakaslähtöiseen tuotekehitykseen, kotimaisuuteen ja laatuun.

Sacrum Oy:n hallitukseen ovat toimintavuonna kuuluneet Juha Ruotsalainen puheenjohtajana ja jäsenenä Mikko Kettunen ja Matti Koli. Hallitus kokoontui seitsemän kertaa toimintavuoden aikana. Toimitusjohtajana toimi Susanna Mäntyranta.

Insight360 Oy

Insight360 Oy keskittyi toimintavuotena ensisijaisesti kohentamaan kannattavuuttaan. Yhtiö järjesteli organisaatiotaan ja keskitti voimavaransa kannattaviin asiakaspalvelukonsepteihin. Tehostamistoimet alkoivat täysipainoisesti vaikuttaa tuloskehitykseen vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Yhtiön liikevaihtotaso pysyi aikaisemmalla tasolla, mutta merkittävä kiinteiden kulujen väheneminen vaikutti positiivisesti tuloskehitykseen.

Aikaisempaan liiketoimintamalliin liittyneet sopimukset rasittivat vielä toimintavuoden tulos-

ta. Voimakkaan konseptikehityksen ohella yhtiö kykeni tavoitteensa mukaisesti hankkimaan uusia suuria asiakkuuksia yrityksistä, julkishallinnosta, seurakunnista sekä ammattijärjestöistä. Toimintamallia hiottiin edelleen kustannustehokkaammaksi ja tutkimustoimintaan liittyvää alihankintaa kyettiin hyödyntämään aikaisempaa tuloksellisemmin.

Insight360 Oy:n hallitukseen ovat toimintavuonna 1.1.-30.5.2018 kuuluneet Ilkka Mattila puheenjohtajana, jäsenenä Satu Mehtälä, Aulikki Mäkinen, Tuomo Pesonen, Jari Saine, Rolf Stefansson ja Pirjo Vuokko. 30.5.2018 alkaen hallitukseen ovat kuuluneet Juha Ruotsalainen puheenjohtajana sekä jäsenenä Matti Koli ja Otto Mattsson. Hallitus kokoontui yhdeksän kertaa toimintavuoden aikana. Toimitusjohtajana toimi Perttu Hillman.

Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy

Toimintavuonna yhtiö rakensi uudet urut Sibelius-Akatemian Kuopion yksikköön sekä peruskorjasi lukuisia erikokoisia urkuja ja huolsi sopimuksen mukaisesti noin 160 urkua eri puolilla Suomea. Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy:n versta sijaitsee Espoossa.

Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy rakentaa perustehtävänsä mukaisesti arvostetuimmat urut suomalaisten seurakuntien käyttöön. Urkujen peruskorjaukset ja huollot on toteutettu kunnianhimoisesti ja vastuullisesti. Konsultaatioissa on asiakasta autettu tekemään perusteltuja urkuihin liittyviä ratkaisuja ja hankintoja sekä rakennettu luottamusta yhtiön ja asiakkaiden välille.

Yhtiöllä on oma hallitus puheenjohtajanaan Juha Ruotsalainen ja jäsenenä Matti Koli ja Susanna Mäntyranta. Yhtiön toimitusjohtajana toimi Heikki Autio.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen jälkeen

Vuoden aikana ei toteutettu yhtään oppilaitostai muita integraatiota. Eräiden oppilaitosten ylläpitäjien kanssa käytiin tunnustelevia keskusteluja. Vanhustenhuollon laajentamisesta neuvoteltiin Pieksämäellä. Neuvottelut eivät johtaneet tulokseen.

Ammatillisen koulutuksen reformin yhteydessä myös rahoituksen määräytymisperusteet muuttuivat vuodesta 2018 alkaen. Aikuisten perusopetuksen rahoitus muuttui suoriteperusteiseksi. Aikuisten perusopetuksen valtionosuudessa on merkittävää kasvua vuoteen 2017 verrattuna. Myös ammatillisen koulutuksen valtionosuus kasvoi merkittävästi edellisvuoteen nähden.

Syksyllä 2018 Pieksämäellä siirrettiin Valonan perhekuntoutuksen toiminnot Tynelästä Huvilakadulle ja toiminta muutettiin kevyemmäksi ja edullisemmaksi. Syksyn aikana havaittiin, että toiminta ei kantanut myöskään kevyemmässä muodossa, joten koko perhekuntoutustoiminta jouduttiin lakkauttamaan alkuvuodesta 2019.

Kertomusvuoden aikana käynnistettiin Järvenpään, Ruokolahden ja Lapuan kampusten osalta suunnittelu liittyen kampusten kiinteistöjen ja kaavatilanteen soveltavuuteen hyvinvointikampus-toimintaan. Tällä tarkoitetaan sitä, että sekä Seurakuntaopisto että Valona-sosiaalipalvelut täydentävät toiminnallisesti toisiaan. Pisimmällä suunnittelussa ollaan Ruokolahdella, jossa kaavamuutos on valmis.

Tilikauden aikana korjattiin merkittävästi eri kampuksilla oppilaitoskäytössä olevia kiinteistöjä. Edellisvuotta korkeampien korjausten arvo oli n. 0,2 M€. Suurin yksittäinen korjauskohde oli Pieksämäen kampuksella. Lisäksi Seurakuntaopiston eri kampuksilla toteutettiin oppimisympäristöjen kehittämishankkeita.

Jäsenpalveluissa on vuoden 2018 aikana saatu lisää uusia Stea-rahoitteisia hankkeita, jotka tukevat erityisesti diakoniatyöhön liittyvien teh-

tävien sekä päihde- ja riippuvuustyön osaamisen kehittämistä yhteistyössä Kirkkopalvelujen jäsenten ja muiden sidosryhmien kanssa. Stea:n 100-prosenttisesti rahoittama hanke- ja kehittämistoiminta on Kirkkopalveluissa kasvanut voimakkaasti vuoden 2018 aikana niin talouden volyymin kuin henkilöstöresurssien osalta. Jäsenpalveluissa on tavoitteena ollut kehittää hanketoimintaa sekä tarjota tähän liittyviä palveluja ja yhteistyömahdollisuuksia jäsenten käyttöön aikaisempaa enemmän ja paremmin. Yhteisvastuukeräyksen osalta useita vuosia kestänyt keräystuloksen lasku saatiin vuoden 2018 keräyksen yhteydessä pysäytetyksi. Kirkkopalvelut jatkoivat seurakuntien kautta jaettavaa EU-elintarviketuen välittämistä ja rakensivat yhteistyötä eri ruoka-aputoimijoiden välille.

Kirkkopäivätoiminnassa vuoteen 2018 ajoittui Sovinto 100 eli Kirkkopäivien 100-vuotisjuhlapahtuma Kallion kirkossa sekä Jyväskylän 2019 Kirkkopäivien valmistelu. Tiekirkkotoiminta ja seurakuntatyön ansiomerkit, seurakuntadiakonian kehittäminen sekä konsultointipalvelut olivat aikaisempien vuosien tapaan Kirkkopalvelujen jäsenten hyödynnettävissä.

Seurakuntien ja kirkollisten järjestöjen tarpeiden kartoitukseen kiinnitettiin erityistä huomiota, jotta Kirkkopalvelujen toimintaa ja palveluja voidaan jatkossa kehittää vastaamaan paremmin jäsenten tarpeisiin.

Kotimaan Oy:ssä käynnistettiin tehostamistoimet, joiden tavoite on keventää kustannuksia ja parantaa toiminnan kannattavuutta. Samassa yhteydessä päätettiin yhtiöittää Sacrum-liiketoiminta omaksi yhtiökseen. Tämä toteutui 1.6.2018. Kesäkuusta 2018 lähtien Kotimaa Oy:n liiketoiminta on ollut yksinomaan kustannustoimintaa ja asiakaslehtipalveluja. Syksyllä käynnistettiin Askel-lehden uudistamisen suunnittelu. Kotimaa-alakonsernin tehollinen henkilöstömäärä pieneni vuoden aikana neljällä henkilöllä.

Insight360 Oy:n liiketoimintaa muotoiltiin uudenmalliseksi 2018. Tähän liittyen kiinteiden kulujen taso laski vuoden aikana.

Sacrum Oy järjestäytyi toiminnallisesti ja hallinnollisesti itsenäiseksi yhtiöksi.

Vuoden aikana toteutettiin talous- ja henkilöstöhallinnon kokonaisvaltainen palvelutuotanto yhdelle kansanopistolle kirjapidon ja palkanlaskennan hoitamisessa. Samassa yhteydessä tarjottiin asiakkaalle uudet järjestelmät.

Keväällä 2018 toteutettiin Eu:n tietosuojaa-asetuksen soveltaminen jokaisen palvelualueen osalta.

Arvio tulevasta kehityksestä ja riskeistä

Kirkkopalvelujen nykyinen strategiakausi päättyy vuoden 2019 lopussa. Uutta strategiaa kaudelle 2020 – 2024 on rakennettu valtuustoa, hallitusta, johtoryhmää, henkilöstöä, jäsenkuntaa ja erilaisia sidosryhmiä kuullen.

Toimintaympäristömme on muutoksessa. Muutos edellyttää meiltä jatkuvaa oman toimintamme arviointia, toiminnan muutosta ja uudistumista. Muutos voi olla meille uhka tai mahdollisuus. Kirkkopalvelujen toimintaan vaikuttavia suuria ilmiöitä ovat

- Ilmastonmuutos
- Syntyvyyden pieneneminen ja väestön ikääntyminen
- Monikulttuurisuus
- Polarisaatio
- Alueelliset erot ja kaupungistuminen
- Arvojen muutos ja kirkon jäsenkehitys
- Rakenteelliset muutokset kirkossa ja yhteiskunnassa
- Digitaalisuus
- Kiristynyt kilpailu, kustannuspaineet ja rahoitus

Kirkkopalvelujen toimialojen tuleva kehitys on pitkälti sidoksissa siihen, kuinka menestymme niissä uudistuksissa, jotka koskevat keskeisiä asiakas- ja sidosryhmiämme.

Koulutus- ja oppilaitostoiminnassa kuluneella vaalikaudella toteutettiin ammatillisen koulutuksen reformi. Olemme menestyneet tässä prosessissa hyvin. Uusi ammatillinen koulutus on siirtänyt oppimista entistä enemmän työelämään ja muuttanut pedagogiikkaa. Tämä kehitys jatkuu. Kilpailu kiristyy entisestään mm. työelämäkontakteista ja niistä tutkinnoista, jotka ovat olleet kirkollisten oppilaitosten, erityisesti kansanopistojen, liki yksinoikeutena.

Kaatonut SOTE-uudistus ja maakuntien tehtävät ovat keväällä 2019 auki, mutta tulevilla ratkaisuilla voi olla suuretkin vaikutukset ammatillisen koulutuksen toimintaedellytyksiin. Ammatillisen koulutuksen pidemmän aikavälin uhkia kätkeytyy osalle kampuksistamme mm. nuoriso- ja työikäisten ikäluokan kehitykseen taantuvilla alueilla.

Aikuisten perusopetus on keskittynyt maahanmuuttajaväestön koulutustason nostamiseen. Tehtävää riittää vielä joiksikin vuosiksi, mikäli maahamme ei tule lisää uutta, heikosti koulutettua väestöä. Vapaan sivistystyön rahoitus maksullisena koulutustoimintana on tällä hetkellä riittämätön. Uusien asiakasryhmien saaminen on meille välttämätöntä.

SOTE-uudistuksen kaatuminen ei enää ole toimialaa seuraavalle yllätys. Usean vaalikauden jatkuneet yritykset uudistaa kunta- ja palvelurakennetta sekä ratkaista talouden kestävyys tuntuvat kariutuvan. Tilanteessa, jossa poliittisia päätöksiä ei synny, ovat palvelut kuitenkin muutoksessa. Kilpailu monikansallisten yritysten kanssa kiristyy. Asiakkaat odottavat inhimillisyyttä ja laatua. Palvelu- ja asiakassetelit tulevat jäämään käyttöön, mutta niiden riittävyys palvelujen rahoittamiseksi on kysymys.

Kyetäksemme turvaamaan palvelujen laadun ja mahdollisuuden kasvuun, tarvitsemme yhtäältä vahvempia hartioita ja toisaalta hyvää tunnettuutta ja luottamusta herättävää brändiä.

Jäsenpalvelujen toiminnan rahoitus, jota olemme saaneet yhtäältä evankelis-luterilaiselta kirkolta (mm. JärKi-avustus) ja OKM:ltä, on toiminnan kannalta välttämätöntä, mutta tällä hetkellä riittämätöntä. Niiden tulevaisuus on

myös kysymys. Toiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen edellyttää ulkopuolisten rahoitusten varmistamista sekä omaa varainhankintaa. Seurakuntien halu ja kyky ostaa palveluita vähenee. Kehittämistyöhön on saatu kiitettävästi hankerahoitusta mm. STEA:lta, mutta seurakuntien kytkeminen tähän toimintaan on ongelmallista. Kirkon kehittämispalvelujen luominen voi tuoda Kirkkopalveluilla uusia tehtäviä, synergian mahdollisuuksia sekä rahoitusta tehtävien hoitoon. Kehitys voi olla myös päinvastainen.

Jo vuosia Kotimaa- ja Askel-lehden levikit ovat laskeneet tasaisesti. Median käyttö- ja kulutustottumukset muuttuvat edelleen, mutta nyt ollaan kriittisellä tasolla toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta. Vuoden 2018 toteutettu lehtien toimitusten ja muun tuotannon yhdistäminen, alakonsernin yhtiörakenteen muuttaminen ja johtamisrakenteen keventäminen ovat parantaneet yhtiöiden kannattavuutta. Kotimaa Oy:n kustannusliiketoiminnan ja Insight360 Oy:n konsulttiliiketoiminnan taloutta ei kuitenkaan saada pidemmällä aikajänteellä kestäväälle pohjalle, ellei tehdä panostuksia yritysten toiminnan, erityisesti myynnin, kehittämiseen.

Yhden suuren riskin toiminnallemme aiheuttavat kiinteistöt ja niistä raportoidut sisäilmaongelmat. Kirkkopalveluissa tavoitteena on terveellinen ja turvallinen työ- ja oppimisympäristö. Sisäilmaongelmat otetaan vakavasti ja ongelmiin tartutaan. Kirkkopalveluilla on selkeä prosessi, joilla ongelmakohdat pyritään havaitsemaan ja korjaustoimet suuntaamaan oikein. Riskinä kuitenkin on, että mikäli jotkut rakennukset joudutaan sisäilmaongelmien vuoksi ottamaan pois käytöstä ja purkamaan, korvaavia tiloja ei kannata rakentaa väestökehitykseltään negatiivisille paikkakunnille. Tällöin toimintaa joudutaan suuntaamaan uudelleen.

Kirkkopalvelut ry:n ja konsernin taloudellinen asema ja tulos

Kokonaistuotot

Konserni. Konsernin kokonaistuotot vuonna 2018 olivat 41.910 (46.022) tuhatta euroa. Kokonaistuotot ilman testamenttilahjoituksia olivat 41.817 (46.022) tuhatta euroa.

Kirkkopalvelut ry. Kirkkopalvelujen kokonaistuotot olivat 35.245 (38.270) tuhatta euroa. Yhteisvastuukeräyksen osuus kokonaistuotoista oli 3.142 (3.055) tuhatta euroa.

Kokonaistuotot	Konserni		Yhdistys	
	2018	2017	2018	2017
Varsinainen toiminta	39997	42728	33019	34658
Varainhankinta	470	1698	470	1698
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	1103	1256	1416	1574
Yleisavustukset	340	340	340	340
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0
Yhteensä	41910	46022	35245	38270

Kokonaistuottojen jakautuminen toimintayksiköittäin käy ilmi tuloslaskelman liitetiedoista.

Kulut

Konsernin tuloslaskelman mukaiset kulut olivat yhteensä 41.246 (44.645) tuhatta euroa. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut olivat yhteensä 538 (433) tuhatta euroa, josta korkokulujen osuus oli yhteensä 46 (109) tuhatta euroa. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kuluihin sisältyy lisäksi sijoituksen arvonalennus/-palautus 457 (0) tuhatta euroa.

Kirkkopalvelut ry:n tuloslaskelman mukaiset kulut olivat yhteensä 34.100 (36.156) tuhatta euroa. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kuluihin sisältyy sijoitussalkkujen arvonalennus 323 (500 Kotimaa Oy) tuhatta euroa.

Kokonaiskulut	Konserni		Yhdistys	
	2018	2017	2018	2017
Varsinainen toiminta	41246	44645	33311	35260
Varainhankinta	8	0	8	0
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	538	433	781	896
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0
Tuloverot	0	0	0	0
Yhteensä	41792	45078	34100	36156

Yhdistyksen kokonaiskulujen jakautuminen toimintayksiköittäin käy ilmi tuloslaskelman liitetiedoista.

Tulos

Konsernin tilikauden tulos ennen vähemmistöosuutta oli 118 (944) tuhatta euroa. Vähemmistöosuus konsernin tuloksesta oli 202 (380) tuhatta euroa ja rahastosiirrot sidotuista ja vapaista rahastoista -171 (223) tuhatta euroa. Tilikauden ylijäämä oli 149 (1.547) tuhatta euroa.

Kirkkopalvelut ry:n tilikauden tulos oli 1.145 (2.114) tuhatta euroa. Rahastosiirrot sidotuista ja vapaista rahastoista olivat -171 (223) tuhatta euroa. Tilikauden ylijäämä oli 974 (2.338) tuhatta euroa.

Tase ja rahoitusasema

Konsernitaseen 31.12.2018 mukainen vieras pääoma oli 7.175 (7.458) tuhatta euroa, josta korollista oli 428 (705) tuhatta euroa. Konsernitaseen mukaiset rahavarat olivat vuoden lopussa 3.209 (1.499) tuhatta euroa.

Kirkkopalvelut ry:n 31.12.2018 mukainen vieras pääoma oli 5.621 (5.716) tuhatta euroa, josta korollista oli 411 (685) tuhatta euroa. Konsernin omavaraisuusaste on 73,0 % (72,0). Yhdistyksen omavaraisuusaste on 79,7 % (78,6).

Henkilöstö

Henkilöstökulut Konserni	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Palkat	17 677 026	18 466 890	19 016 274
Eläkkeet ja eläkevakuutusmaksut	2 928 496	3 137 095	3 345 802
Eläkevarauksen muutos	-78 020	-167 934	-161 119
Muut henkilöstösivukulut	790 122	987 392	263 157
Yhteensä	21 317 623	22 423 443	23 464 115
Keskimääräinen henkilöstön lukumäärä	412	441	457
Henkilöstökulut Kirkkopalvelut ry	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Palkat	15 030 870	15 767 118	15 681 960
Eläkkeet ja eläkevakuutusmaksut	2 519 576	2 708 270	2 741 573
Eläkevarauksen muutos	-78 020	-167 934	-161 119
Muut henkilöstösivukulut	756 827	931 302	105 878
Yhteensä	18 229 253	19 238 756	19 368 292
Keskimääräinen henkilöstön lukumäärä	360	384	385

Konsernin keskimääräiset henkilötyövuodet jakautuivat seuraavasti:

Henkilöstötyövuosien määrä	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Konsernihallinto ja yhteiset palvelut	70	73	67	58	58	46
Seurakuntaopisto	167	167	166	163	162	123
Valona hyvinvointi	99	123	129	109	93	98
Jäsenpalvelut	24	21	22	26	25	16
Kotimaa Oy	30	43	61	66	70	76
Urkurakentamo Veikko Virtanen	9	9	10	11	12	12
Insight360 Oy	4	5	2			
Sacrum Oy	9					
Yhteensä	412	441	457	433	420	371

Konsernin henkilöstön keskimääräinen lukumäärä henkilötyövuosina mitattuna oli 412 (441), josta emoyhdistyksen henkilöstön lukumäärä oli 360 (384).

Henkilöstön rakenne joulukuussa 2018	Mies	Nainen
Johto	4	2
Päälliköt/esimiehet	13	34
Toimihenkilö	45	245
Työntekijä	10	27
Yhteensä	72	308
Henkilöstön koulutus joulukuussa 2018	Mies	Nainen
Korkeakoulu	47	208
Ammattikoulu / YO	22	87
Peruskoulu	3	13
Yhteensä	72	308

Kirkkopalvelut ry:n henkilöstön keski-ikä: Naiset 49, miehet 49

Hallitusten jäsenten, toimitusjohtajien ja yhdistyksen johtajan palkat ja palkkiot

	2018	2017
Yhdistys	144 683	136 962
Konserni	526 114	399 471

Hallinto ja johtaminen

Kirkkopalvelujen jäsenet

Kirkkopalvelut ry:n jäsenmäärä 31.12.2018 oli 319 seurakuntaa, 60 järjestöä ja 22 opintojärjestöä.

Keskeiset hallintoelimet

Yhdistyksen päätösvaltaa käyttävät jäsenet yhdistyksen kokouksessa. Sääntöjen 11 §:ssä mainituissa asioissa päätösvaltaa käyttää yhdistyksen kokouksen valitsema valtuusto. Yhdistyksen hallintoa hoitavat valtuusto sekä valtuuston valitsemat hallitus ja yhdistyksen johtaja. Yhdistyksen johtamistyöstä huolehtii ja vastaa johtaja apunaan hallituksen nimeämä johtoryhmä.

Kirkkopalvelut ry:n valtuusto

Valtuuston muodostavat Kirkkopalvelut ry:n yhdistyksen kokouksen neljäksi vuodeksi kerrallaan valitsevat valtuutetut. Valtuutetun on oltava evankelis-luterilaisen seurakunnan jäsen. Valtuuston jäsenet valitaan säännöissä määriteltyjen kiintiöiden mukaisesti.

Kirkkopalvelujen valtuustoon, johon kuuluvat toimikaudella 2017 – 21 kuuluvat:

Puheenjohtaja piispa Seppo Häkkinen
Varapuheenjohtaja sosiaalineuvos Antti Lemmetyinen

Turun arkkihiippakunta:

- kirkkoherra Irina Kaukinen (Punkalaidun)
- nuorisotyöntekijä Kimmo Koivisto (Säkylä)
- vahtimestari Pirjo Tiensuu (Turun Katariinan seurakunta)

Tampereen hiippakunta:

- liiketalouden AMK-opiskelija / kirjanpitäjä Salla Natunen (Nastola)
- kirkkoherra Pekka Riikonen (Janakkala)
- kunnallisneuvos Antero Saksala (Pirkkala)

Oulun hiippakunta:

- seurakuntapastori Heli Kautonen (Kuusamo)
- rehtori/eläkeläinen Aimo Maijala (Kokkola)
- kirkkoherra Mauno Soronen (Haapavesi)

Mikkelin hiippakunta:

- rakennusmestari Tapani Hannonen (Savonlinna)
- eläkeläinen Arto Kivelä (Hamina)
- lehtori Eija Peura (Mikkeli)

Kuopion hiippakunta:

- pankinjohtaja Timo Hurskainen (Kajaani)
- kirkkoherra Pekka Tuovinen (Rautalampi)
- erikoislääkäri Yrjö Merikoski (Pieksämäki)

Lapuan hiippakunta:

- kirkkoherra Krister Koskela (Vaasa)
- osastonhoitaja Ritva Leppäaho (Alajärvi)
- sosiaalineuvos Mauri Sompä (Jyväskylä)

Helsingin hiippakunta:

- kirkkoherra Jukka Nevala (Hämeenkyön seurakunta, Vantaa)
- Nina Pitkänen (Herttoniemen seurakunta, Helsinki)
- vt. kirkkoherra Juha Ropponen (Herttoniemen seurakunta, Helsinki)

Espoon hiippakunta:

- taksiyrittäjä Pekka Luuk (Järvenpää)
- käytännöllisen teologian yliopisto-opettaja Johanna Lumijärvi (Kirkkonummen suomalainen seurakunta)
- kirkkoherra Ilkka Järvinen (Hyvinkää)

Jäsenjärjestöt ja -säätiöt:

- diakoniajohtaja Pekka Asikainen (Oulun Diakonissalaitos)
- toiminnanjohtaja Erkki Haarala (Suomen Liikemiesten Lähetysliitto)
- toiminnanjohtaja Tiina Laine (Diakoniatyöntekijöiden Liitto)
- hallintotieteiden kandidaatti / opiskelija Jari Nieminen (Suomen Partiolaiset)
- toiminnanjohtaja Ulla Saunaluoma (Kansan Raamattuseuran Säätiö)

Nuori Kirkko ry

(ent. Seurakuntien Lapsityön Keskus ry):

- johtava nuorisotyönohjaaja Salme Kuukka
- pappi Jari Pulkkinen

Suomen Kirkon Sisälähetysseura:

- sosiaalineuvos Antti Lemmetyinen
- toimitusjohtaja Inkeri Ruuskanen

Valtuuston kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus on Kirkkohallituksen kansliapäällikkö Pekka Huokunalla ja toiminnallisen osaston johtaja, vt. kirkkoneuvos Aulikki Mäkisellä.

Kirkkopalvelut ry:n hallitus

Hallitukseen kuuluu valtuuston neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemat puheenjohtaja ja seitsemän muuta jäsentä. Yhden jäsenistä tulee olla Seurakuntien Lapsityön Keskus ry:n johtoryhmän tai johtokunnan jäsen ja kahden jäsenistä, mikäli kokous ei toisin päättä, Kirkkohallituksen johtoryhmän tai täysistunnon jäsen.

Kirkkopalvelut ry:n hallituksen kokoonpano toimikautena 2018-2021:

- Toimitusjohtaja Mikael Pentikäinen (pj); kokouksiin osallistuminen 10/10
- Diakoniatyöntekijä Maija-Liisa Hietaniemi 7/10
- Kirkkoneuvos Pekka Huokuna 6/10
- Dosentti Kaija Majoinen 8/10
- Johtaja Sami Ojala 5/10
- Kaupunginjohtaja Ritva Viljanen 6/10
- Seurakuntaneuvos Risto Rasimus 10/10
- Hallintojohtaja Antti Jääskeläinen 9/10

Tarkastusvaliokunta

Hallituksen asettamaan tarkastusvaliokuntaan kuuluivat vuonna 2018 puheenjohtajana Antti Jääskeläinen sekä jäseninä Pekka Huokuna ja Kaija Majoinen. Tarkastusvaliokunnan sihteerinä toimii talous- ja rahoitusjohtaja Matti Koli. Kirkkopalvelujen johtaja Ilkka Mattila osallistuu valiokunnan työskentelyyn.

Johtaja

Kirkkopalvelut ry:n johtajana toimii pastori Ilkka Mattila. Johtajan varahenkilönä toimii kehitysjohtaja, pastori Hannu Harri.

Johtaja toimii puheenjohtajana Yhteisvastuukeräyksen keräystoimikunnassa ja Kotimaa Oy:n hallituksessa.

Konsernin johtoryhmä

- Johtaja Ilkka Mattila (pj)
- Rehtori Helena Ahonen
- Kehitysjohtaja Hannu Harri
- Palvelujohtaja Mikko Kettunen
- Talous- ja rahoitusjohtaja Matti Koli
- Henkilöstöjohtaja Reija Paavola
- Toimitusjohtaja Juha Ruotsalainen (31.9.2019 saakka)

Johtoryhmän sihteerinä toimi henkilöstöjohtaja Reija Paavola.

Kirkkopalvelut ry:n tilintarkastajat

Vuonna 2018 Kirkkopalvelut ry:n tilintarkastajana toimi Ernst & Young Oy, Tilintarkastusyhteisö. Päävastuullisena tilintarkastajana Anne Vuorio KHT.

Kotimaa Oy:n hallitus

Kotimaa Oy:n hallitukseen kuuluivat varsinaiseen yhtiökokoukseen 30.5.2018 saakka Ilkka Mattila (puheenjohtaja), Satu Mehtälä, Tuomo Pesonen, Aulikki Mäkinen, Jari Saine, Rolf Steffansson ja Pirjo Vuokko. Yhtiökokous valitsi hallitukseen seuraavat henkilöt:

- johtaja Ilkka Mattila (puheenjohtaja)
- strategiakonsultti Otto Mattsson
- toimitusjohtaja Mikael Pentikäinen
- viestintäjohtaja Tuomo Pesonen
- toiminnanjohtaja Rolf Steffansson
- dosentti Pirjo Vuokko

Lähipiiri

Kirkkopalvelut on selvittänyt sekä hallituksen jäsenten että johtoryhmän jäsenten osalta lähipiirisuhteet henkilökohtaisesti sekä myös organisaatiokohtaisesti. Selvityksessä ilmeni, että kenelläkään ei ollut sellaista asemaa lähipiiriin luettavassa organisaatiossa, jolla olisi taloudellista merkitystä ja jotka mahdollistaisivat hyvän hallintovan vastaisia menettelyjä.

KIRKKOPALVELUT RY

TILINPÄÄTÖS

31.12.2018

KIRKKOPALVELUT RY

Y-tunnus: 0215281-7

SISÄLLYSLUETTELO:

	sivu
TOIMINTAKERTOMUS	1.1 - 1.24
TULOSLASKELMA	2.1 - 2.1
TASE	3.1 - 3.2
RAHOITUSLASKELMA	4.1 - 4.1
TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT	5.1 - 5.5
LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA	6.1 - 6.1

KIRKKOPALVELUT RY

TULOSLASKELMA

	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
Varsinainen toiminta:		
Tuotot:	33 018 796,01	34 657 599,96
Kulut:		
-Henkilöstökulut	-18 229 253,28	-19 238 756,14
-Poistot	-377 766,89	-395 720,82
-Muut kulut	-14 703 524,90	-15 625 171,91
Kulut yhteensä	<u>-33 310 545,07</u>	<u>-35 259 648,87</u>
Tuotto- / Kulujäämä	-291 749,06	-602 048,91
Varainhankinta		
Tuotot:		
-Jäsenmaksut	286 996,89	290 108,06
-Kolehdit	89 450,41	106 657,66
-Muut tuotot	93 662,18	1 301 061,08
Tuotot:	<u>470 109,48</u>	<u>1 697 826,80</u>
Kulut	-8 276,60	-150,00
Tuotto- / Kulujäämä	170 083,82	1 095 627,89
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot:	1 415 987,39	1 574 262,79
Kulut:	-781 036,22	-895 683,49
Tuotto- / Kulujäämä	805 034,99	1 774 207,19
Yleisavustukset	340 000,00	340 000,00
Verot	0,00	472,78
Tilikauden tulos	1 145 034,99	2 114 679,97
Rahastosiirrot	-170 968,02	223 256,89
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>974 066,97</u>	<u>2 337 936,86</u>

KIRKKOPALVELUT RY

T A S E

31.12.2018

31.12.2017

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

39 459,90

68 037,30

39 459,90

68 037,30

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

406 426,83

405 740,85

Rakennukset ja rakennelmat

5 929 982,13

6 427 329,68

Koneet ja kalusto

292 806,44

354 975,12

6 629 215,40

7 188 045,65

Sijoitukset

Osuudet saman konsernin yrityksissä

10 663 131,30

10 663 131,30

Muut osakkeet ja osuudet

1 095 769,48

1 093 196,20

Sijoitussalkku

6 677 544,41

7 000 000,00

Joukkovelkakirjalainat

900 000,00

1 100 000,00

19 336 445,19

19 856 327,50

Omakatteisten rahastojen varat

1 184 370,61

1 233 672,97

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet

5 350,15

8 207,42

Valmiit tuotteet/tavarat

16 462,11

16 560,49

21 812,26

24 767,91

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

715 121,53

810 828,05

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

888 961,95

210 933,32

Lainasaamiset

10 000,00

10 000,00

Muut saamiset

41 300,10

167 326,00

Siirtosaamiset

646 537,45

617 693,70

2 301 921,03

1 816 781,07

Rahoitusarvopaperit

Rahat ja pankkisaamiset

2 615 291,95

1 001 854,27

VASTAAVAA YHTEENSÄ

32 128 516,34

31 189 486,67

KIRKKOPALVELUT RY

T A S E

VASTATTAVAA

	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA		
Toimintarahasto	493 276,02	493 276,02
Käyvän arvon rahasto	-3 746,00	-19 372,00
Muut sidotut rahastot	2 330 785,24	2 209 119,58
Yleisrahasto	441 700,09	441 700,09
Stipendirahasto	20 698,34	20 025,14
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	21 285 262,35	18 947 325,49
Tilikauden yli-/alijäämä	974 066,97	2 337 936,86
	<u>25 542 043,01</u>	<u>24 430 011,18</u>
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraus	965 345,00	1 043 365,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	137 012,00	411 088,00
Siirtovelat	283 750,00	142 172,00
	<u>420 762,00</u>	<u>553 260,00</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	274 076,00	274 076,00
Saadut ennakot	93 377,46	93 903,58
Ostovelat	720 846,08	796 107,48
Velat saman konsernin yrit.	14 825,95	19 714,55
Muut velat	1 090 451,65	1 052 290,72
Siirtovelat	3 006 789,19	2 926 758,16
	<u>5 200 366,33</u>	<u>5 162 850,49</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	32 128 516,34	31 189 486,67

KIRKKOPALVELUT RY

RAHOITUSLASKELMA

	31.12.2018	31.12.2017
Toiminnan rahavirta		
Varsinaisen toiminnan rahavirta		
Varsinaisen toiminnan kulujäämä	261 969,54	-248 176,08
Edelliseen sisältyvät poistot	377 766,89	395 720,82
Verot	0,00	472,78
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	2 955,65	1 538,46
Lyhytaik. korottomien saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-485 288,85	1 237 233,61
Lyhytaik. korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	34 941,51	-151 599,43
Varsinaisen toiminnan rahavirta	<u>192 344,74</u>	<u>1 235 190,16</u>
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan rahavirta		
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulujäämä	644 448,02	733 417,24
Arvonlennukset ja niiden palautukset	322 455,59	500 000,00
Saadut yleisavustukset/konserniavustus	340 000,00	340 000,00
Avustukset rahastoista	1 346,28	1 346,28
Toiminnan rahavirta (A)	<u>1 500 594,63</u>	<u>2 809 953,68</u>
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-24 860,04	-29 546,14
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	205 500,00	221 100,00
Nettoinvestoinnit sijoituksiin	206 279,09	-7 257 568,49
Investointien rahavirta (B)	<u>386 919,05</u>	<u>-7 066 014,63</u>
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-274 076,00	-274 076,00
Rahoituksen rahavirta (C)	<u>-274 076,00</u>	<u>-274 076,00</u>
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-)	<u>1 613 437,68</u>	<u>-4 530 136,95</u>
Rahavarat tilikauden alussa	1 001 854,27	5 531 991,22
Rahavarat tilikauden lopussa	<u>2 615 291,95</u>	<u>1 001 854,27</u>
	<u>1 613 437,68</u>	<u>-4 530 136,95</u>

1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

-Pysyvät vastaavat

Käyttöomaisuuden tasearvot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin. Käyttöomaisuudesta vähennetään suunnitelmanmukaiset poistot seuraavin perustein:

aineettomat oikeudet	tasapoisto 3-5 vuodessa
muut pitkävaikuttaiset menot	tasapoisto 5 vuodessa
rakennukset	4 - 10 % menojäännöksestä
koneet ja kalusto	10 - 25% menojäännöspoisto

-Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus esitetään taseessa hankintameno tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen luovutushinnan mukaisena. Vaihto-omaisuuden hankintameno perustuu muuttuviin menoihin.

-Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet on arvostettu taseeseen hankintamenoihinsa.

-Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot on kirjattu kuluksi niiden syntymisvuonna.

Korkosuojaussopimukset

Yhdistyksellä on tilinpäätöshetkellä yksi koronvaihtosopimus Nordeasta, joka suojaa nostettuja rahoituspankkilainoja (yhteensä 411 088,00 euroa). Sopimusten arvioidut markkina-arvot esitetään taseessa oman pääoman erissä.

Eläkejärjestelyt

Henkilöstön TyEL:n mukainen eläketurva on hoidettu eläkevakuutusyhtiön kautta. Yhdistyksellä on kaksi eläkesääntöä, jotka molemmat on suljettu. Niistä tuleva eläkevastuu on esitetty taseessa eläkevarauksena.

Ollennaiset tapahtumat tilikauden aikana

Kirkkopalvelut ry on voittanut markkinaoikeudessa "Suurella Sydämellä" tavaramerkkiä koskevan oikeudenkäynnin päätöksellä 24.7.2018. Markkinaoikeus vahvisti Kirkkopalvelut ry:lle yksinoikeuden tavaramerkkiin sekä kantaja veloitettiin maksamaan vastaajan oikeudenkäyntikulut.

Kirkkopalvelut ry on ostanut 26.10.2018 hallituksen päätöksellä Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy:n osakkeet 1530 kappaletta (20,26 %) Suomen Kirkon Seurakuntaopiston Säätiöltä. Kirkkopalvelut ry omistaa entisestään näitä osakkeita 950 kpl (12,58 %), joten kauppojen jälkeen omistusosuus on yhteensä 2480 kpl (32,84 %). Yhteensä laskettuina Kirkkopalvelut ry:n omistuksesta muodostuu Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy:n suurin omistaja.

Ollennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Kirkkopalvelut ry tulee saamaan testamenttilahjoituksen arvoltaan noin 85 200,00 euroa verotus-päätöksen 18.7.2018 mukaisesti. Testamentin antaja on yksilöinyt saajaksi Yhteisvastuu keräyksen.

2 Tuloslaskelman liitetiedot

Tuotot ja kulut toiminnoittain	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
Tuotot toiminnoittain sisältävät varsinaisen toiminnan, varainhankinnan, sijoitustoiminnan ja sisäiset tuotot sekä tuotot rahastoista. Kulut toiminnoittain sisältävät vastaavat kulut.		
Valona hyvinvointi		
Tuotot	5 681 087,58	7 281 351,57
Kulut	-6 122 295,08	-7 475 466,44
Yli-/alijäämä	-441 207,50	-194 114,87
Seurakuntaopisto		
Tuotot	21 199 425,52	22 254 343,35
Kulut	-20 671 841,17	-20 893 993,09
Yli-/alijäämä	527 584,35	1 360 350,26
Yhteisvastuukeräys		
Tuotot	3 142 037,60	3 054 670,05
Kulut	-3 142 037,60	-3 054 670,05
Yli-/alijäämä	0,00	0,00

	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
Jäsenpalvelut		
Tuotot	1 526 615,49	1 794 002,27
Kulut	-1 728 472,50	-1 965 824,82
Yli-/alijäämä	-201 857,01	-171 822,55
Yleist toiminta ja kiinteistösijoitustoiminta		
Tuotot	8 738 899,19	9 169 344,75
Kulut	-7 649 352,06	-7 825 820,73
Yli-/alijäämä	1 089 547,13	1 343 524,02
Tuotot ja kulut toiminnoittain yhteensä	974 066,97	2 337 936,86
Varsinaisen toiminnan tuotot	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Myyntituotot	583 125,69	584 691,54
Muut tuotot	132 555,58	29 134,08
Toimintatuotot	12 620 792,26	14 927 143,42
Omat oimiset tuotot yhteensä	13 336 473,53	15 540 969,04
Valtionosuudet ja avustukset	18 435 862,35	17 687 473,32
RAY:n avustukset	714 867,14	517 538,46
Kirkkohallituksen avustukset	448 350,00	565 000,00
Seurakuntien avustukset	17 902,51	149 619,20
Muut kohdeavustukset	65 340,48	196 999,94
Kohdeavustukset yhteensä	19 682 322,48	19 116 630,92
Varsinaisen toiminnan tuotot yhteensä	33 018 796,01	34 657 599,96
Henkilöstökulut	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Palkat	15 030 870,60	15 767 118,22
Eläkkeet ja eläkevakuutusmaksut	2 519 575,65	2 708 270,32
Eläkevarauksen muutos	-78 020,00	-167 934,00
Muut henkilösivukulut	756 827,03	931 301,60
Henkilöstökulut yhteensä	18 229 253,28	19 238 756,14
Keskimääräinen henkilöstön lukumäärä	360	384
Hallituksen jäsenten ja yhdistyksen johtajan palkat ja palkkiot	144 683,41	136 962,00
Varainhankinnan tuotot ja kulut	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Kolehdit	89 450,41	106 657,66
Lahjoitukset	651,08	1 300 673,08
Testamentit	93 011,10	0,00
Jäsenmaksut	286 996,89	290 108,06
Muut varainhankinnan tuotot	0,00	388,00
Varainhankinnan tuotot yhteensä	470 109,48	1 697 826,80
Varainhankinnan kulut	8 276,60	150,00
Varainhankinnan tuotot ja kulut yhteensä	461 832,88	1 697 676,80
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastus	19 544,16	27 813,20
Verokonsultointipalvelut	0,00	4 073,40
	19 544,16	31 886,60
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot ja kulut	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Vuokratuotot tytäryrityksiltä	358 683,87	421 355,36
Korkotuotot tytäryrityksiltä	4 479,59	649,32
Vuokratuotot	975 073,07	963 356,92
Korko- ja osinkotuotot	70 135,54	70 824,65
Muut tuotot ja myyntivoitot	7 615,32	118 076,54
Tuotot yhteensä	1 415 987,39	1 574 262,79
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	322 455,59	500 000,00
Vastikkeet tytäryrityksille	383 607,31	255 976,34
Vastikkeet	34 562,72	36 560,54
Korot pitkäaikaisista lainoista	18 899,63	28 320,05
Muut korkokulut	6 362,90	8 363,49
Muut rahoituskulut	15 148,07	66 463,07
Kulut yhteensä	781 036,22	895 683,49
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot ja kulut yhteensä	634 951,17	678 579,30

3 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

		31.12.2018	31.12.2017
Käyttöomaisuuden muutokset			
Aineettomat oikeudet			
Kirjanpitoarvo	1.1.	68 037,30	96 614,70
Tilikauden lisäykset		0,00	0,00
Kirjanpitoarvo ennen poistoja		68 037,30	96 614,70
Tilikauden poistot		-28 577,40	-28 577,40
Kirjanpitoarvo	31.12.	39 459,90	68 037,30
Maa-alueet			
Kirjanpitoarvo	1.1.	405 740,85	372 889,15
Tilikauden lisäys		686,20	32 851,70
Tilikauden vähennys		-0,22	0,00
Kirjanpitoarvo	31.12.	406 426,83	405 740,85
Rakennukset ja rakennelmat			
Kirjanpitoarvo	1.1.	6 427 329,68	5 541 748,97
Tilikauden lisäys		0,00	1 167 587,67
Tilikauden vähennys		-230 096,50	
Kirjanpitoarvo ennen poistoja		6 197 233,18	6 709 336,64
Tilikauden poistot		-267 251,05	-282 006,96
Kirjanpitoarvo	31.12.	5 929 982,13	6 427 329,68
Koneet ja kalusto			
Kirjanpitoarvo	1.1.	354 975,12	411 485,92
Tilikauden lisäys		24 173,84	29 546,14
Tilikauden vähennys		-4 404,08	-920,48
Kirjanpitoarvo ennen poistoja		374 744,88	440 111,58
Tilikauden poistot		-81 938,44	-85 136,46
Kirjanpitoarvo	31.12.	292 806,44	354 975,12
Tilikauden aikana kuluksi kirjattut pienhankinnat			
		1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
		270 802,22	116 407,38
Osuudet saman konsernin yrityksissä			
Kirjanpitoarvo	1.1.	10 663 131,30	11 063 131,30
Tilikauden muutos		0,00	100 000,00
Kirjanpitoarvo ennen poistoja ja arvonalennuksia		10 663 131,30	11 163 131,30
Arvonmuutokset		0,00	-500 000,00
Kirjanpitoarvo	31.12.	10 663 131,30	10 663 131,30
Tytäryhtiöt ja omistusyhteisyydet			
Nimi ja kotipaikka	Omistusosuus	Oma pääoma 31.12.2018	Tilikauden tulos 1.1.-31.12.2018
Kiinteistö Oy Ruskon keskusvainio, Tampere	100 %	425 883,02	1 237,12
Kiinteistö Oy Helsingin Hietalahdenranta 13	100 %	5 031 637,69	0,00
Kotimaa Oy, Helsinki	67,02 %	686 696,07	-612 916,84
Asunto Oy Opistonpiha, Lapua	100 %	43 726,02	-382,40
Osakkuusyhtiöosakkeet			
Diakonia ammattikorkeakoulu Oy	32,9 %	11 934 231,71	176 085,49
Omistusta vastaava osuus		3 926 362,23	57 932,13
Muut osakkeet ja osuudet			
Asunto/kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeet ja osuudet		868 610,75	868 610,75
Muut osakkeet ja osuudet		227 158,73	224 585,45
Sijoitussalkku		7 000 000,00	7 000 000,00
Sijoitussalkku arvonalennukset		-322 455,59	
Joukkovelkakirjalainat		900 000,00	1 100 000,00
Yhteensä		8 673 313,89	9 193 196,20
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		715 121,53	810 828,05
Lyhytaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä			
Myyntisaamiset		278 444,57	3 477,79
Kassasaamiset		600 000,00	200 000,00
Muut saamiset		6 448,75	7 225,39
Korkosaaminen		4 068,63	230,14
		888 961,95	210 933,32
Muut saamiset			
		41 300,10	167 326,00
Siirtosaamiset			
Ennakkomaksut		6 100,00	6 100,00
Yhteisvastuukeräys		175 646,03	183 428,05
Hankesaamiset		176 615,95	182 142,63
Muut		288 175,47	246 023,02
		646 537,45	617 693,70

4 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

		31.12.2018	31.12.2017
Oma pääoma			
Toimintarahasto	1.1. ja 31.12	493 276,02	493 276,02
Käyvän arvon rahasto			
Lisäys: Korkosuojaukset MA	31.12.	-3 746,00	-19 372,00
Muut sidotut rahastot	1.1.	2 209 119,58	2 483 733,11
Lisäys: Kallialan rahaston siirto Omakatteiset rahastot		0,00	0,00
Lisätty Kallialan rahastoon tuotto		121 665,66	32 083,31
Lisätty Ollikaisen rahastoon korkotuotto		1 346,28	1 346,28
tilikauden lisäys yhteensä		123 011,94	33 429,59
Siirretty Kallialan rahastosta kuulo- ja kommunikaatiovam.tuk.		0,00	-50 000,00
Siirretty Ollikaisen rahastosta Opiston stipendirahastoon		-673,20	-1 346,28
Tuloutettu vanhainkodin virkistystoimintaan		-673,08	0,00
Vähennys: Mariankatu		0,00	-256 696,84
tilikauden vähennykset yhteensä		-1 346,28	-308 043,12
Tilikauden siirrot, lisäykset ja vähennykset yhteensä		121 665,66	-274 613,53
Muut sidotut rahastot	31.12.	2 330 785,24	2 209 119,58
Sigrid Kallialan rahasto		1 976 072,30	1 854 406,64
Elma Ollikaisen rahasto		44 874,47	44 874,47
Kusti ja Anna Puustisen rahasto		309 838,47	309 838,47
Muut sidotut rahastot	31.12.	2 330 785,24	2 209 119,58
Sidotut rahastot yhteensä		2 327 039,24	2 189 747,58
Vapaat rahastot			
Yleisrahasto	1.1.	441 700,09	441 700,09
Lisätty korkotuotot		0,00	0,00
Tilikauden siirrot, lisäykset ja vähennykset yhteensä		0,00	0,00
Yleisrahasto	31.12.	441 700,09	441 700,09
Stipendirahasto	1.1.	20 025,14	19 351,94
Lisätty korkotuotot		673,20	673,20
Tuloutettu rahastosta opiskelijoiden stipendeinä		0,00	0,00
Tilikauden siirrot, lisäykset ja vähennykset yhteensä		673,20	673,20
Stipendirahasto	31.12.	20 698,34	20 025,14
Edellisen tilikauden ylijäämä	1.1.	21 285 262,35	18 947 325,49
Tilikauden ylijäämä	31.12.	974 066,97	2 337 936,86
Yli-/alijäämä	31.12.	22 259 329,32	21 285 262,35
Oma pääoma yhteensä	31.12.	25 542 043,01	24 430 011,18
Pakolliset varaukset			
Eläkevaraus	1.1.	1 043 365,00	1 211 299,00
Vähennys		-78 020,00	-167 934,00
Eläkevaraus	31.12.	965 345,00	1 043 365,00
Lyhytaikaiset velat tytäryrityksille			
Ostovelat		14 825,95	18 557,75
		14 825,95	18 557,75
Siirtovelat			
Lomapalkkajaksotus		1 999 738,69	1 980 238,36
Muut henkilöstökulujen jaksotukset (sos.velat)		153 255,50	104 228,00
Kolehti-varat		145 320,51	166 058,27
Korkosuojauksien markkina-arvot		3 746,00	19 372,00
Muut lyhytaikaiset siirtovelat		704 728,49	656 861,53
		3 006 789,19	2 926 758,16

5 Vakuudet ja vastuusitoumukset ja muut vastuut

	31.12.2018	31.12.2017
Velat, joille on annettu vakuuksia		
Velat:		
Rahalaitoslainat	411 088,00	685 164,00
Muut lainat		
	411 088,00	685 164,00
Vakuudet:		
Pantatut osakkeet	9 259 030,40	9 259 030,40
Annetut panttikirjat rahalaitoslainojen vakuudeksi	2 791 872,00	2 791 872,00
Annetut panttikirjat samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta	2 900 000,00	2 900 000,00
Vakuudet yhteensä	14 950 902,40	14 950 902,40
Omavelkainen takaus		
Nordea pankkitakaus eläkevastuun turvaamiseksi	650 000,00	650 000,00
Leasingvastuut (ilman ALV)		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	206 410,27	177 721,78
Myöhemmin maksettavat	210 651,84	160 323,05
	417 062,11	338 044,83
	31.12.2018	31.12.2017
Koronvaihtosopimukset		
Nordea Pankki Suomi Oyj, nimellisarvo	411 088,00	685 164,00
Nordea Pankki Suomi Oyj, käypä arvo	-3 746,00	-19 372,00
Nordea Pankki Suomi Oyj, siirtyvä korko	-125,00	-104,00
Luottolimiitit		
Myönnetty limiittiluotto yhteensä	888 657,14	888 657,74
Käyttöön otettu limiitti yhteensä tilinpäätöshetkellä	0,00	0,00

6 Muut liitetiedot

Rakennusten tasearvot, joiden rakentamiseen tai korjauksiin on saatu avustusta palautusehdoin		
Vanhainkoti	866 114,23	902 202,31
Sisälähetysseuran oppilaitos	3 106 735,82	3 239 268,98
Avustuksen määrä on vähennetty tasearvosta.		

Yhdistys omistaa testamenttilahjoituksena saadun Mikkelissä sijaitsevan Hietajärvi-nimisen tilan, pinta-alaltaan n 275 ha, ja yhden asuinhuoneiston Koy Mikonkatu 8, kirjanpitoarvo 0. Testamentin ehtojen mukaan hallintaoikeus ei ole Kirkkopalveluilla.

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

PÄIVÄKIRJA CD

PÄÄKIRJA CD

KASSAKIRJA Atk-listoina

TASEKIRJA sidottuna

TOSITELAJIT:

- 2 Kassatulot
- 5 Palkat
- 6 Matkalaskut
- 10 Kerhot
- 15 Tilaisuudet/Kurssit
- 20 Helsingin ostolaskut
- 21 Ostoreskontran maksut
- 24 eKansio
- 25 Tiekirkot
- 31 Myyntilaskut, oppilaitos
- 32 Myynti, viitesuoritukset
- 33 Myynti, manuaalisuoritukset
- 34 Vuokrat
- 36 Myynti, konserni
- 37 Myyntilaskut (Koivuranta)
- 38 Myyntilaskut, Tyynelä
- 39 Myyntilaskut, KO, YV, KP
- 42 Myyntilaskut, YV
- 43 Myyntilaskut YV suoraveloitus
- 44 Myyntilaskut Päiväkoti Satakieli
- 49 Suoritukset Intrumista
- 50 Sisäiset viennit

62-63, 65-

67, 69-74 Pankit

75 Muistiositteet

90 Käyttöomaisuus

Osto- ja myyntilaskut säilytetään sähköisessä arkistossa ja muut tositteet paperitositteina.

KIRKKOPALVELUT KONSERNI

TULOSLASKELMA JA TASE

31.12.2018

Konsernirakenne

Kirkkopalvelut ry
Kiinteistö Oy Helsingin Hietalahdenranta 13
Kotimaa Oy
Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy
Kiinteistö Oy Ruskon Keskusvainio
Insight360 Oy
Sacrum Oy
Asunto Oy Opistonpiha

KIRKKOPALVELUT KONSERNI

TULOSLASKELMA

	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
Varsinainen toiminta:		
Tuotot:		
-Omatoimiset tuotot	39 997 047	42 728 150
	<u>39 997 047</u>	<u>42 728 150</u>
Kulut:		
-Henkilöstökulut	-21 317 623	-22 423 443
-Poistot ja arvonalentumiset	-805 417	-807 544
-Muut kulut	-19 123 039	-21 413 603
	<u>-41 246 079</u>	<u>-44 644 590</u>
Tuotto- / Kulujäämä	-1 249 032	-1 916 440
Varainhankinta		
Tuotot:		
-Jäsenmaksut	286 997	290 108
-Kolehdit	89 450	106 658
-Muut tuotot	93 662	1 301 061
	<u>470 109</u>	<u>1 697 827</u>
Kulut	-8 277	-150
Tuotto- / Kulujäämä	-787 199	-218 763
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot:		
-Korot ja osingot	64 917	91 794
-Vuokrat	1 018 403	982 899
-Muut tuotot/myyntivoitto	19 631	180 860
	<u>1 102 951</u>	<u>1 255 553</u>
Kulut:		
-Yhtiövastikkeet	-34 563	-42 906
-Korot	-25 381	-94 017
-Arvonalentumiset	-457 456	0
-Muut kulut	-20 679	-14 766
-Osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	0	-281 858
	<u>-538 079</u>	<u>-433 546</u>
Omatoiminen Tuotto- / Kulujäämä	-222 326	603 243
Yleisavustukset	340 000	340 000
Verot	-150	473
Tuotto-/kulujäämä ennen tilinpäätössiirtoja	117 523	943 716
Tilikauden tulos	117 523	943 716
Rahastosiirrot	-170 968	223 257
Vähemmistöosuudet	202 163	379 801
Tilikauden yli-/alijäämä	148 719	1 546 774

KIRKKOPALVELUT KONSERNI

T A S E

	Konserni 31.12.2018	Konserni 31.12.2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	121 733	204 096
	121 733	204 096
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 939 457	1 938 771
Rakennukset ja rakennelmat	10 042 162	10 900 186
Koneet ja kalusto	336 872	401 609
	<u>12 318 491</u>	<u>13 240 566</u>
Sijoitukset		
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	0	91 879
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	0	123 471
Muut saamiset	163 000	0
Muut osakkeet ja osuudet	2 004 460	2 206 743
Muut sijoitukset	6 693 253	7 015 709
	<u>8 860 713</u>	<u>9 437 801</u>
Omakatteisten rahastojen varat	1 184 371	1 233 673
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	185 091	179 257
Keskeneräiset tuotteet	26 870	27 259
Valmiit tuotteet/tavarat	646 554	756 486
Ennakkomaksut	15 179	0
	<u>873 693</u>	<u>963 002</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 045 054	1 297 815
Muut saamiset	55 198	173 724
Siirtosaamiset	829 521	725 081
	<u>1 929 773</u>	<u>2 196 619</u>
Rahat ja pankkisaamiset	3 208 765	1 498 933
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>28 497 538</u>	<u>28 774 690</u>

KIRKKOPALVELUT KONSERNI

T A S E

VASTATTAVAA	Konserni 31.12.2018	Konserni 31.12.2017
OMA PÄÄOMA		
Toimintarahasto	493 276	493 276
Käyvän arvon rahasto	-3 746	-19 372
Muut sidotut rahastot	2 330 785	2 209 120
Muut rahastot	593 621	592 948
Edell. tilikausien ylijäämä	16 576 017	15 029 243
Tilikauden yli-/alijäämä	148 719	1 546 774
	<hr/>	<hr/>
	20 138 672	19 851 988
Vähemmistöosuudet	218 765	420 929
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraus	965 345	1 043 365
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	151 466	428 478
Muut pitkäaikaiset velat	283 750	142 172
	<hr/>	<hr/>
	435 216	570 650
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	277 012	276 986
Saadut ennakot	609 200	631 838
Ostovelat	1 121 053	1 202 245
Muut velat	1 280 292	1 229 451
Siirtovelat	3 451 984	3 547 238
	<hr/>	<hr/>
	6 739 539	6 887 758
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	28 497 538	28 774 690

KIRKKOPALVELUT KONSERNI

RAHOITUSLASKELMA

	Konserni 31.12.2018	Konserni 31.12.2017
Toiminnan rahavirta		
Varsinaisen toiminnan rahavirta		
Varsinaisen toiminnan kulujäämä	-777 963,67	-1 586 567,25
Edelliseen sisältyvät poistot	805 416,82	807 543,75
Verot	0,00	472,78
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	89 308,38	55 064,43
Lyhytaik. korottomien saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	1 854 489,74	2 899 229,97
Lyhytaik. korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-1 742 020,25	-1 254 260,84
Varsinaisen toiminnan rahavirta	<u>229 231,02</u>	<u>921 482,84</u>
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan rahavirta		
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulujäämä	578 437,88	1 169 409,97
Arvonlennukset ja niiden palautukset	457 455,59	0,00
Saadut yleisavustukset/konserniavustus	340 000,00	340 000,00
Avustukset rahastoista	1 346,28	1 346,28
Toiminnan rahavirta (A)	<u><u>1 606 470,77</u></u>	<u><u>2 432 239,09</u></u>
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-36 263,07	-43 206,06
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	210 356,71	725 200,00
Nettoinvestoinnit sijoituksiin	206 279,09	-7 257 568,49
Investointien rahavirta (B)	<u><u>380 372,73</u></u>	<u><u>-6 575 574,55</u></u>
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-277 012,03	-286 928,62
Rahoituksen rahavirta (C)	<u><u>-277 012,03</u></u>	<u><u>-286 928,62</u></u>
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-)	<u><u>1 709 831,47</u></u>	<u><u>-4 430 264,08</u></u>
Rahavarat tilikauden alussa	1 498 933,10	5 929 197,18
Rahavarat tilikauden lopussa	<u>3 208 764,57</u>	<u>1 498 933,10</u>
	<u><u>1 709 831,47</u></u>	<u><u>-4 430 264,08</u></u>

KIRKKOPALVELUT -KOTIMAA KONSERNI

TILINPÄÄTÖKSEN 2018 LIITETIEDOT

1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen sisältyy sekä emoyhdistys Kirkkopalvelut ry:n omistamat tytäryhtiöt että Kotimaa Oy:n omistamat tytäryhtiöt Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy sekä Sacrum Oy (1.6.-31.12.2018). Kotimaa Oy:n ja sen tytäryhtiöiden muodostamasta alakonsernista on laadittu erillinen konsernitilinpäätös. Osakkuusyritys Lasten Keskus Oy:n omistusosuus on 10 %, joten sitä ei ole yhdistetty konserniin vuonna 2018. Kirkkopalvelut ry:n osakkuusyritys Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy, omistusosuus 32,84 %, ei ole yhdistetty konsernitilinpäätökseen, koska yhtiön varojen jakoon sisältyy merkittäviä rajoitteita. Tiedot esitetään konsernin liitetiedoissa.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu sisäiset liiketapahtumat sekä saamiset ja velat. Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Liitetiedoissa tuotot ja kulut toimintaryhmittäin eivät sisällä konsernin sisäisiä eliminoitteja.

Saamisiin sisältyvät myynti- ja muut saamiset on arvostettu nimellisarvoonsa tai enintään niiden todennäköiseen arvoon. Velat on arvostettu nimellisarvoon.

Kotimaa Oy:n levikkimyyntien saamisten ja saatujen ennakoiden kirjausperusteena on käytetty laskutusohjelmasta saatuja saamis- ja ennakkomaksuluetteloita.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien tasearvot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin.

Käyttöomaisuudesta vähennetään suunnitelmanmukaiset poistot seuraavin perustein:

aineettomat oikeudet	tasapoisto 3 - 10 vuodessa
muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto 5 vuodessa
rakennukseen kohdistuva konserniliikearvo	tasapoisto 15 vuodessa
rakennukset	4 % menojäännöksestä
koneet ja kalusto	10 - 25% menojäännösposito
koneiden ja kaluston poistot liiketoimintayhtiöissä	tasapoisto 4 - 10 vuodessa

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen luovutushinnan mukaisena. Vaihto-omaisuuden hankintameno perustuu muuttuviin menoihin. Kotimaa Oy:ssä vaihto-omaisuus on arvostettu keskihintaan.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot on kirjattu kuluksi niiden syntymisvuonna.

Eläkejärjestelyt

Henkilöstön TyEL:n mukainen eläketurva on hoidettu eläkevakuutusyhtiön kautta. Emoyhdistyksellä on kaksi eläkesääntöä, jotka molemmat on suljettu. Niistä tuleva eläkevastuu on esitetty taseessa eläkevarauksena.

Koronvaihtosopimukset

Yhdistyksellä on tilinpäätöshetkellä yksi koronvaihtosopimus Nordeasta, joka suojaa nostettuja rahoituspankkilainoja (yhteensä 411 088,00 euroa). Sopimusten arvioidut markkina-arvot esitetään taseessa oman pääoman erissä.

Olellaiset tapahtumat tilikauden aikana

Kirkkopalvelut ry on voittanut markkinaoikeudessa "Suurella Sydämellä" tavaramerkkiä koskevan oikeudenkäynnin päätöksellä 24.7.2018. Markkinaoikeus vahvisti Kirkkopalvelut ry:lle yksinoikeuden tavaramerkkiin sekä kantaja veloitettiin maksamaan vastaajan oikeudenkäyntikulut.

Kirkkopalvelut ry on ostanut 26.10.2018 hallituksen päätöksellä Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy:n osakkeet 1530 kappaletta (20,26 %) Suomen Kirkon Seurakuntaopiston Säätiöltä. Kirkkopalvelut ry omistaa entisestään näitä osakkeita 950 kpl (12,58 %), joten kauppojen jälkeen omistusosuus on yhteensä 2480 kpl (32,84 %). Yhteensä laskettuina Kirkkopalvelut ry:n omistuksesta muodostuu Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy:n suurin omistaja.

2 Tuloslaskelman liitetiedot

Tuotot ja kulut toiminnoittain	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
Valona hyvinvointi (ent.Diakoniset hyvinvointi- ja sosiaalipalvelut)		
Tuotot	5 681 088	7 281 352
Kulut	-6 122 295	-7 475 466
Alijäämä	-441 208	-194 115
Seurakuntaopisto		
Tuotot	21 199 426	22 254 343
Kulut	-20 671 841	-20 893 993
Ylijäämä	527 584	1 360 350
Yhteisvastuukeräys		
Tuotot	3 142 038	3 054 670
Kulut	-3 142 038	-3 054 670
Ylijäämä	0	0
Jäsenpalvelut		
Tuotot	1 526 615	1 794 002
Kulut	-1 728 473	-1 965 825
Yli/alijäämä	-201 857	-171 823
Yleistoiminta ja kiinteistösijoitustoiminta		
Tuotot	8 738 899	9 169 345
Kulut	-7 649 352	-7 825 821
Ylijäämä	1 089 547	1 343 524
Liiketoimintaryhmä (Kotimaa Oy, Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy, Insight360 Oy ja Sacrum Oy)		
Liikevaihto	7 326 798	8 335 531
Liiketappio	-620 512	-1 184 186
Rahoitustuotot /-kulut	-138 247	-204 215
Verot	-150	0
Vähemmistöosuudet	202 163	-379 801
Voitto/Tappio	-556 746	-1 768 203
Muut osakeyhtiöt (K-Oy Helsingin Hietalahdenranta 13 ja K-Oy Ruskon keskusvainio ja AsOy Opistonpiha keskusvainio)		
Liikevaihto	383 607	269 419
Liikevoitto	940	-12 931
Rahoitustuotot /-kulut	-86	-175
Vähemmistöosuudet	0	0
Voitto/Tappio	855	-13 106
Eliminointien vaikutus konsernin tulokseen	-269 457	990 146
Konsernin tulos	148 718,70	1 546 774
Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
Palkat	17 677 026	18 466 891
Eläkkeet	2 928 496	3 137 095
Eläkevarauksen muutos	-78 020	-167 934
Muut henkilösivukulut	790 122	987 391
	21 317 623	22 423 443
Keskimääräinen henkilöstön lukumäärä	412	441
Hallitusten jäsenten, toimitusjohtajien ja yhdistyksen johtajan palkat ja palkkiot	526 114	399 471
Tuloverot		
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-150	473
	-150	473
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastus	39 481	46 191
Verokonsultointipalvelut	0	3 319
	39 481	49 510

3 Taseen liitetiedot

		31.12.2018	31.12.2017
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat oikeudet			
Kirjanpitoarvo	1.1.	204 096	275 719
Tilikauden lisäys		109 947	82 746
Tilikauden vähennys		-109 947	0
Kirjanpitoarvo ennen poistoja		204 096	358 465
Tilikauden poistot		-82 363	-154 369
Kirjanpitoarvo	31.12.	121 733	204 096
Ennakkomaksut aineettomista			
Kirjanpitoarvo	1.1.	0	73 193
Tilikauden lisäys		0	0
Tilikauden vähennys		0	-73 193
Kirjanpitoarvo	31.12.	0	0
Maa-alueet			
Kirjanpitoarvo	1.1.	1 938 771	1 905 919
Tilikauden lisäys		686	32 852
Tilikauden vähennys		0	0
Kirjanpitoarvo	31.12.	1 939 457	1 938 771
Rakennukset ja rakennelmat			
Kirjanpitoarvo	1.1.	10 900 186	10 137 999
Tilikauden lisäys		0	1 322 783
Tilikauden vähennys		-230 097	0
Kirjanpitoarvo ennen poistoja		10 670 089	11 460 782
Tilikauden poistot		-627 927	-560 596
Kirjanpitoarvo	31.12.	10 042 162	10 900 186
Koneet ja kalusto			
Kirjanpitoarvo	1.1.	401 609	459 956
Tilikauden lisäys		40 027	35 154
Tilikauden vähennys		-9 638	-920
Kirjanpitoarvo ennen poistoja		431 998	494 189
Tilikauden poistot		-95 126	-92 580
Kirjanpitoarvo	31.12.	336 872	401 609
Tilikauden aikana kuluksi kirjatut pienhankinnat		273 659	116 407
Sijoitukset			
Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryhtiöt			
Kotipaikka	Omistus- osuus	Oma pääoma 31.12.2018	Tilikauden tulos 1.1-31.12.2018
Kotimaa Oy, Helsinki	67,02 %	686 696	-612 917
Kiinteistö Oy Helsingin Hietalahdenranta 13	100 %	5 031 638	0
Kiinteistö Oy Ruskon keskusvainio, Tampere	100 %	425 883	1 237
Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy / Kotimaa Oy	100 %	153 606	19 955
Insight360 Oy, Helsinki	100 %	-997 224	-249 200
Sacrum Oy	100 %	623 787	601
Asunto Oy Opistonpiha	100 %	43 726	-382
Konsernitilinpäätökseen yhdistelemättömät omistusyhteisyritykset			
Yrityksen nimi, kotipaikka	Omistus- osuus	Oma pääoma 31.12.2018	Tilikauden tulos 1.1-31.12.2018
Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy, Helsinki	32,9 %	11 934 232	176 085
Omistusta vastaava osuus		3 926 362	57 932
Omistusyhteisyritystä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen.			
Muut osakkeet ja osuudet			
		31.12.2018	31.12.2017
Joukkovelkakirjalainat			
Kirkkopalvelut ry on sijoittanut pitkäaikaisiin joukkovelkakirjoihin		1 022 497	1 229 886
Nimellisarvo		900 000	1 100 000
Markkina-arvo 31.12.		915 350	1 211 357
Yksittäisistä joukkovelkakirjoista ei ole tehty arvonalentumis-kirjauksia, koska sijoitukset aiotaan pitää eräpäiviinsä asti.			
Sijoitussalkut			
Nimellisarvo		7 000 000	7 000 000
Arvonalennukset		-322 456	0
Markkina-arvo 31.12.		6 677 544	6 993 552

Muut osakkeet ja osuudet		868 611	868 611
Asunto/kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeet ja osuudet		227 159	224 586
Muut osakkeet ja osuudet			
Vaihtuvat vastaavat			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		1 045 054	1 297 815
Muut saamiset		55 198	173 724
Siirtosaamiset			
Yhteisvastuukeräys		175 646	183 428
Muut siirtosaamiset		653 874	541 653
Siirtosaamiset yhteensä	31.12.	829 521	725 081
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Toimintarahasto	1.1. ja 31.12.	493 276	493 276
Käyvän arvon rahasto	31.12.	-3 746	-19 372
Muut sidotut rahastot	1.1.	2 209 119	2 483 733
Lisäys: Kallialan rahaston siirto Omakatteiset rahastot		0	0
Lisätty rahastojen varojen tuotto		123 012	33 430
Vähennetty rahastojen varojen käyttö		-1 346	-308 043
Muut sidotut rahastot	31.12.	2 330 785	2 209 119
Yleisrahasto	1.1.	441 700	441 700
lisätty tilikauden korkotuotot		0	0
vähennetty rahastojen varojen käyttö		0	0
Yleisrahasto	31.12.	441 700	441 700
Stipendirahasto	1.1.	20 025	19 352
lisätty tilikauden korkotuotot		673	673
vähennetty rahastojen varojen käyttö		0	0
Stipendirahasto	31.12.	20 699	20 025
Muut vapaat rahastot	1.1. ja 31.12.	131 222	131 222
Ed. tilikausien ylijäämä	1.1.	16 576 016	14 985 051
lisäys ed.tilikauden ylijäämään		0	44 191
Ed. tilikausien ylijäämä	31.12.	16 576 016	15 029 242
Tilikauden yli/alijäämä		104 191	1 546 774
Ylijäämä yhteensä	31.12.	16 680 206	16 576 016
Vähemmistöosuus			
vähemmistöosuus omasta pääomasta		-263 293	-420 929
vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta		157 635	379 801
Pakolliset varaukset			
Eläkevaraus	1.1.	1 043 365	1 211 299
Vähennys		-78 020	-167 934
Eläkevaraus	31.12.	965 345	1 043 365
Viiden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua erääntyvät velat			
Rahalaitoslainat		0	0
		0	0
Siirtovelat			
Lomapalkkajaksotus		2 403 734	2 489 821
Muut henkilöstökulujen jaksotukset		153 256	104 228
Kolehtivarat		145 321	166 058
Korkosuojauskien markkina-arvot		3 746	19 372
Muut siirtovelat		745 927	767 759
Siirtovelat yhteensä	31.12.	3 451 984	3 547 238

4 Vakuudet ja vastuusitoumukset

	31.12.2018	31.12.2017
Velat, joille on annettu vakuuksia		
Velat:		
Rahalaitoslainat	418 478	685 164
Velat yhteensä	418 478	685 164
Vakuudet:		
Pantatut osakkeet	9 259 030	9 259 030
Annetut panttikirjat rahalaitoslainojen vakuudeksi	3 050 927	2 991 872
Muut vakuudet	2 900 000	2 900 000
Vakuudet yhteensä	15 209 957	15 150 902
Omavelkainen takaus, Kirkkopalvelut ry		
Nordea pankkitakaus eläkevastuun turvaamiseksi	650 000	650 000
Tytäryritysten ja muiden puolesta annetut takaukset		
Kotimaa Oy Urkurakentamon puolesta tämän asiakkaille	55 276	304 047
Leasingvastuut (ilman ALV)		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	214 936	196 755
Myöhemmin maksettavat	226 942	169 041
	441 878	365 796
Muut vastuut		
Vuokravastuut irtisanomisajan osalta	25 158	25 158
Alv-vastuu	6 485	7 566
Koronvaihtosopimukset		
Nordea Pankki Suomi Oyj, nimellisarvo	411 088	685 164
Nordea Pankki Suomi Oyj, käypä arvo (omanpääoman erissä)	-3 746	-19 372
Nordea Pankki Suomi Oyj, siirtyvä korko	-125	-104
Luottolimiitit		
Myönnetty limiittiluotto yhteensä	888 658	888 658
Käyttöön otettu limiitti yhteensä tilinpäätöshetkellä	0	0
Rakennusten tasearvot, joiden rakentamiseen tai korjauksiin on saatu avustusta palautusehdoin		
Vanhainkoti	866 114	902 202
Seurakuntaopisto, Pieksämäen kampus	3 106 736	3 239 269
Avustuksen määrä on vähennetty tasearvosta.		
Kirkkopalvelut ry omistaa testamenttilahjoituksena saadun Mikkelissä sijaitsevan Hietajärvi-nimisen tilan, pinta-alaltaan n 275 ha, ja yhden asuinhuoneiston Koy Mikonkatu 8, kirjanpitoarvo 0.		

PÄIVÄKIRJA ATK-LISTOINA

KASSAKIRJA ATK-LISTOINA

TILINPÄÄTÖS SIDOTTUNA

TOSITELAJIT:

- 2 Kassatulot
- 3 Käteiskassa
- 5 Palkat
- 6 Matkalaskut
- 10 Kerhot
- 15 Tilaisuudet/Kurssit
- 20 Helsingin ostolaskut
- 21 Ostoreskontran maksut
- 22 Ulkomaan ostolaskut
- 23 Ulkomaan ostoresk maksut
- 24 eKansio
- 25 Tiekirkot
- 29 Käteismyyntilaskut
- 30 Myyntilaskut, KO-materiaali
- 31 Myyntilaskut
- 32 Myynti, viitesuoritukset
- 33 Myynti, manuaalisuoritukset
- 33 Lehtien irtonumerolaskut (Kotimaa Oy)
- 34 Vuokrat
- 34 Myynti Viestintä (Kotimaa-yhtiöt)
- 35 Myynti, opiskelijamaksut, opisto
- 35 Myynti Verkkoaviestintä (Kotimaa Oy)
- 36 Myynti, konserni
- 36 Ilmoituslaskut / netti maksetut (Kotimaa Oy)
- 37 Myyntilaskut (Koivuranta)
- 37 Tilauslaskut Cirix
- 38 Myyntilaskut, Tyynelä
- 38 Käyttöomaisuus (Kotimaa Oy)
- 39 Myyntilaskut, KO, YV, KP
- 39 Ilmoituslaskut
- 40 Yrityksen sisäinen laskutus
- 41 Yrityksen sisäiset suoritukset
- 42 Myyntilaskut, YV
- 42 KV myyntilaskut
- 43 Ilmoituslaskut sisäiset
- 44 Myyntilaskut Päiväkoti Satakieli
- 44 Ilmoituslaskut konserni (Kotimaa Oy)
- 45 Kirjojen konsernimyynti
- 49 Suoritukset Intrumista
- 50 Sisäiset viennit
- 60 Konsernin sisäiset laskut
- 61-74 Pankit
- 75 Muistiotositteet
- 80 Vyörytykset
- 90 Käyttöomaisuus
- 98 Fuusio 2009 myyntilaskut
- 99 Vuoden 2009 ostolaskut

TOSITTEET SÄILYTETÄÄN SELVÄKIELISENÄ KIRJALLISESSA MUODOSSA
OSTOLASKUT SÄHKÖISESSÄ ARKISTOSSA
Tasekirja on säilytettävä 31.12.2028 saakka.

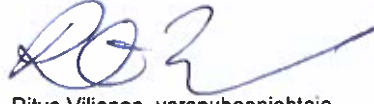
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset.

Helsingissä huhtikuun 3. päivänä 2019

KIRKKOPALVELUT RY



Mikael Pentikäinen, puheenjohtaja



Ritva Viljanen, varapuheenjohtaja



Maija-Liisa Hietaniemi



Kimmo Kääriäinen



Kaija Mäjoinen



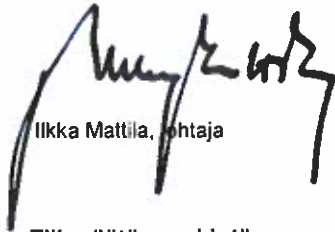
Antti Jääskeläinen



Sami Ojala



Risto Rasimus



Ilkka Mattila, johtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä huhtikuun 3. päivänä 2019

Ernst & Young Oy
Tilintarkastusyhteisö



Anne Vuorio
KHT-tilintarkastaja



TILINTARKASTUSKERTOMUS

Kirkkopalvelut ry:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Kirkkopalvelut ry:n (y-tunnus 0215281-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. - 31.12.2018. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että yhdistyksen taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia yhdistyksestä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Hallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan yhdistyksen ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhdistys tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä

tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhdistyksen tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhdistyksen tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhdistys tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus vastaa muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 3. huhtikuuta 2019

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö



Anne Vuorio
KHT

Seurakunta			
TURUN ARKKIHIIPPAKUNTA			
TURUN TUOMIORK	Tulos 2018	€/jäsen	Tulos 2017
Turun Tuomiokirkko	19 009,58	1,35	20 759,63
Mikael	5 742,51	0,29	5 663,85
Martti	11 466,55	0,59	7 620,25
Henrik	4 808,96	0,32	4 727,41
Kaarina	5 510,77	0,32	8 902,74
Maaria	14 130,65	0,52	12 683,61
Paattinen	1 445,78	0,87	1 556,55
Piikkiö	5 751,56	0,95	5 524,02
Katariina	14 260,53	0,94	9 657,98
Rk yht	82 126,89	0,60	77 096,05
NAANTALIN RK			
Naantali	7 858,43	0,68	8 276,81
Merimasku	1 332,14	0,97	692,68
Rymättylä	2 383,93	1,39	3 111,39
Raisio	7 086,63	0,41	7 446,21
Masku	5 752,34	0,76	6 736,00
Mynämäki	8 187,49	1,28	6 788,76
Rusko	3 325,07	0,66	4 117,99
Nousiainen	2 000,74	0,51	2 218,30
Rk yht	37 926,77	0,69	39 388,14
PAIMION RK			
Paimio	3 745,25	0,44	3 751,07
Sauvo-Karuna	2 898,41	1,25	2 138,95
Lieto	15 035,25	0,99	14 807,79
Aura	1 515,76	0,49	732,79
Länsi-Turunmaa	1 460,63	0,35	1 226,38
Salo	25 354,93	0,62	28 376,46
Rk yht	50 010,23	0,68	51 033,44
VEHMAAN RK			
Vehmaa	3 060,80	1,60	3 861,67
Taivassalo	2 166,03	1,64	2 288,58
Kustavi	1 346,48	1,86	1 291,22
Uusikaupunki	4 355,79	0,35	3 761,83
Laitila	6 375,78	0,89	4 207,06
Pyhäranta	2 825,88	1,65	3 106,79
Rk yht	20 130,77	0,80	18 517,15
RAUMAN RK			
Rauma	17 482,43	0,57	16 597,28
Eurajoki	6 512,56	0,84	5 910,63
Eura	7 488,59	0,76	5 657,01
Rk yht	31 483,58	0,65	28 164,93
PORIN RK			
Keski-Pori	14 136,64	0,73	6 889,91
Länsi-Pori	4 739,31	0,39	3 144,73
Teljä	5 639,22	0,32	5 325,89
Meri-Pori	3 185,45	0,44	2 915,28
Noormarkku	3 707,45	0,76	2 905,79
Pomarkku	1 327,98	0,73	1 488,99
Kankaanpää	9 202,77	0,97	8 442,39
Merikarvia	3 061,33	1,18	2 645,82
Siikainen	1 971,25	1,60	1 319,16
Rk yht	46 971,39	0,62	35 077,96

Yhteisvastuu 2018

Seurakunta		Tulos 2018	€/jäsen	Tulos 2017
KOKEMÄEN RK				
	Kokemäki	4 317,31	0,72	4 269,99
	Säkylä-Köyliö	6 402,00	1,10	6 194,80
	Harjavalta	3 653,81	0,67	1 683,78
	Nakkila	6 901,61	1,52	7 389,47
	Ulvila	5 717,70	0,54	7 640,23
Rk yht		26 992,43	0,83	27 178,26
LOIMAAN RK				
	Loimaa	5 585,33	0,42	7 082,74
	Pöytyä	8 881,62	1,11	14 926,55
	Marttila	1 556,82	0,97	1 922,18
	Koski TI	1 185,55	0,59	2 658,86
Rk yht		17 209,31	0,69	26 590,33
TYRVÄÄN RK				
	Sastamala	20 462,11	1,05	19 749,38
	Lavia	2 035,74	1,31	1 908,34
	Punkalaidun	4 568,88	1,79	3 962,28
	Huittinen	7 822,18	0,91	6 537,96
Rk yht		34 888,92	1,09	32 157,96
Arkki HPK Yhteensä		347 740,29	0,69	335 204,23
TAMPEREEN HPK				
TAMPEREEN TUOMIORK				
	Tampereen Tuomiokirkko	35 087,82	0,90	28 121,84
	Tampereen Eteläinen	10 455,24	0,30	8 878,21
	Harju	18 697,91	0,61	26 466,60
	Messukylä	16 722,19	0,41	17 998,02
Rk yht		80 963,16	0,56	81 464,67
HÄMEENLINNAN RK*				
	Hattula	5 288,23	0,68	5 439,38
	Hauho	9 797,59	3,26	7 050,39
	Hausjärvi	3 781,83	0,60	3 258,41
	Hämeenlinna-Vanaja	15 834,59	0,40	15 612,33
	Janakkala	4 261,76	0,33	5 340,12
	Kalvola	4 449,23	1,62	4 277,77
	Lammi	1 899,12	0,47	1 339,24
	Loppi	5 297,10	0,85	3 715,66
	Riihimäki	12 264,82	0,58	10 323,61
	Tuulos	1 676,24	1,36	2 889,80
Rk yht		64 550,50	0,62	36 608,91
SÄÄKSMÄEN RK				
	Kangasala	8 378,68	0,35	8 352,26
	Pälkäne	8 593,93	1,66	10 003,98
	Lempäälä	3 730,73	0,22	3 968,78
	Vesilahti	1 118,68	0,32	1 723,22
	Sääksmäki	8 177,00	0,53	9 467,26
	Akaa	8 068,57	0,65	9 269,70
	Urpala	2 646,10	0,68	3 362,47

Rk yht		40 713,70	0,50	46 147,67
	Seurakunta			
HOLLOLAN RK		Tulos 2018	€/jäsen	Tulos 2017
	Hollola	24 345,27	0,96	23 816,47
	Keski-Lahti	15 829,76	0,63	15 578,47
	Laune	14 420,01	0,81	10 502,75
	Joutjärvi	18 780,29	1,27	6 230,93
	Salpausselkä	15 382,84	1,32	14 776,59
	Asikkala	4 000,97	0,66	3 346,94
	Nastola	5 362,12	0,49	6 174,51
	Orimattila	8 010,30	0,65	8 544,20
Rk yht		106 131,55	0,85	88 970,86
RUOVEDEN RK				
	Ruovesi	2 852,85	0,79	3 957,46
	Jämsä	7 562,66	0,48	12 005,54
	Orivesi	11 895,28	1,37	13 252,64
	Mänttä-Vilppula	3 490,87	0,45	4 478,94
Rk yht		25 801,66	0,72	33 694,60
HÄMEENKYRÖN RK				
	Hämeenkyrö	3 717,81	0,46	2 712,08
	Ikaalinen	4 682,27	0,83	5 810,71
	Jämijärvi	2 948,09	1,78	3 504,93
	Ylöjärvi	17 531,89	0,72	13 750,79
	Nokia	9 109,65	0,39	13 053,67
	Pirkkala	17 448,57	1,23	11 080,58
Rk yht		55 438,28	0,72	49 912,77
TAMMELAN RK				
	Tammela	3 748,80	0,72	3 584,29
	Forssa	12 854,88	0,97	10 156,09
	Somero	3 905,13	0,53	2 594,34
	Humppila	3 998,56	2,09	3 214,96
	Ypäjä	1 911,58	0,98	1 102,81
	Jokioinen	3 029,54	0,69	2 956,66
Rk yht		29 448,49	0,87	23 609,14
Tampereen HPK Yhteensä		403 047,33	0,67	383 046,42
OULUN HIIPPAKUNTA				
OULUN TUOMIORK				
	Oulun Tuomiokirkkosrk	9 161,58	0,58	11 551,34
	Karjasilta	15 437,49	0,46	14 205,40
	Tuira	13 252,99	0,33	15 295,46
	Oulujoki	15 559,69	0,66	16 998,68
	li	3 747,85	0,47	4 743,13
	Haukipudas	7 645,10	0,49	6 929,93
	Kiiminki	5 496,44	0,49	7 072,99
	Oulunsalo	6 004,18	0,72	7 160,81

Yhteisvastuu 2018

Rk yht		76 305,32	0,49	83 957,75
LIMINGAN RK				
	Liminka	5 763,67	0,67	6 653,01
	Lumijoki	1 488,11	0,79	1 920,36
	Kempele	9 831,85	0,69	11 483,84
	Tyrnävä	8 955,36	1,53	6 655,57
	Muhos	6 811,33	0,91	6 316,53
	Utajärvi	7 123,26	2,97	7 391,06
	Hailuoto	2 646,56	3,51	1 828,87
Rk yht		42 620,14	1,03	42 249,24
	Seurakunta			
KOILLISMAAN RK		Tulos 2018	€/jäsen	Tulos 2017
	Kuusamo	14 409,94	1,09	14 215,80
	Pudasjärvi	8 650,79	1,20	8 146,75
	Taivalkoski	4 183,96	1,16	4 655,93
Rk yht		27 244,69	1,14	27 018,48
RAAHEN RK				
	Raahe	27 703,25	1,15	29 579,25
	Siikalatva	5 516,25	0,92	5 064,78
Rk yht		33 219,50	1,10	34 644,03
KALAJOEN RK				
	Kalajoki	15 788,06	1,45	13 553,07
	Alavieska	5 533,57	2,35	5 856,62
	Ylivieska	8 227,25	0,58	6 757,84
	Sievi	12 350,34	2,72	3 262,54
	Haapajärvi	5 552,91	0,86	6 931,66
	Nivala	4 574,11	0,47	6 888,39
	Reisjärvi	4 055,75	1,57	4 340,19
	Pyhäjoki	7 664,83	2,84	8 420,38
	Oulainen	5 038,96	0,77	7 404,27
	Haapavesi	9 486,85	1,59	9 768,28
	Kärsämäki	4 895,32	2,14	6 120,13
Rk yht		83 167,95	1,22	79 303,36
KOKKOLAN RK				
	Kokkolan suom.srk	13 870,70	0,56	10 881,43
	Veteli	6 303,11	2,22	7 016,81
	Halsua	3 107,97	3,04	1 595,65
	Perho	3 552,91	1,34	5 022,00
	Kaustinen-Ullava	7 987,60	1,76	7 885,36
	Kälviä	13 685,35	3,54	13 006,87
	Lohtaja	8 681,80	3,78	8 297,17
	Kannus	5 793,37	1,19	7 022,85
	Toholampi	7 256,27	2,04	6 410,59
Rk yht		70 239,09	1,39	67 138,73
ROVANNIEMEN				
	Rovaniemi	20 019,34	0,42	20 059,09
	Kemijärvi	5 811,82	0,99	6 142,15
	Pelkosenniemi	2 076,18	1,28	1 386,65
	Salla	5 921,03	2,06	2 520,26
	Ranua	4 711,48	1,31	4 802,87
	Posio	2 793,63	0,98	2 728,22
Rk yht		41 333,48	0,65	37 639,24

Yhteisvastuu 2018

KEMI-TORNION	Tornio	4 734,00	0,27	6 892,90
	Yli-Iitornio	8 411,36	2,37	9 029,50
	Pello	13 561,49	4,73	13 068,77
	Keminmaa	8 326,57	1,25	6 896,37
	Kemi	4 078,64	0,28	4 507,18
	Simo	2 428,20	0,96	3 126,09
	Tervola	2 572,63	1,03	3 182,96
Rk yht		44 112,90	0,88	46 703,77

LAPIN RK	Seurakunta	Tulos 2018	€/jäsen	Tulos 2017
	Kolari	5 786,75	1,96	10 369,67
	Muonio	3 765,63	2,02	2 420,79
	Sodankylä	3 684,18	0,52	4 538,30
	Kittilä	4 271,60	0,87	3 308,35
	Enontekiö	1 220,46	0,79	850,26
	Utsjoki	846,93	0,91	283,53
	Inari	7 905,03	1,74	7 527,17
Rk yht		27 480,58	1,15	29 298,07
Oulun HPK Yhteensä		445 723,63	0,88	447 952,67

MIKKELIN HIIPPAKUNTA				
MIKKELIN TUOM	Mikkelin Tuomiokirkkosrk	37 964,67	0,89	34 801,73
	Hirvensalmi	4 515,57	2,40	4 053,13
	Juva	7 875,43	1,44	8 021,28
	Kangasniemi	6 772,98	1,49	5 616,91
	Mäntyharju	10 716,43	1,69	10 150,63
Rk yht		67 845,08	1,11	62 643,68

SAVONLINNAN	Savonlinna	25 222,43	0,82	22 759,75
	Puumala	6 028,21	3,31	8 738,97
	Sulkava	2 772,79	1,30	2 386,76
	Kitee	14 277,56	1,42	13 010,30
	Tohmajärvi	7 273,65	2,11	7 930,13
Rk yht		55 574,64	1,15	54 825,92

IMATRAN RK				
	Imatra	8 128,34	0,41	6 610,11
	Ruokolahti	11 068,12	2,63	7 895,20
	Parikkala	10 156,19	2,37	10 242,31
	Rautjärvi	9 366,51	3,32	11 191,82
Rk yht		38 719,17	1,24	35 939,45

LAPPEENRANNAN RK				
	Sammonlahti	4 005,47	0,45	4 423,91
	Joutseno	6 032,54	0,78	5 768,65
	Lappeenranta	6 866,53	0,38	6 340,62
	Lappee	5 262,31	0,53	5 077,56

Yhteisvastuu 2018

	Lauritsala	3 948,29	0,43	5 107,11
	Taipalsaari	4 277,32	1,15	3 764,31
	Savitaipale	8 119,21	2,66	8 960,59
	Lemi	4 581,37	1,82	5 657,87
	Luumäki	4 490,32	1,13	4 311,39
Rk yht		47 583,36	0,71	49 412,02
KOUVOLAN RK				
	Kouvola	12 051,72	0,57	9 704,86
	Valkeala	7 090,44	0,78	7 406,13
	Kuusankoski	8 621,60	0,56	6 863,19
	Elimäki	6 495,37	1,03	6 879,33
	Iitti	3 755,55	0,68	3 817,18
	Anjalankoski	10 511,90	0,94	7 979,87
Rk yht		48 526,57	0,71	42 650,55
KOTKAN RK				
	Kotka-Kymi	13 499,06	0,38	17 172,43
	Pyhtää	1 895,41	0,48	2 333,29
	Hamina	17 231,61	0,87	16 995,99
Rk yht		32 626,07	0,55	36 501,71
HEINOLAN RK				
	Seurakunta	Tulos 2018	€/jäsen	Tulos 2017
	Heinola	18 018,78	1,28	14 065,12
	Sysmä	2 346,28	0,75	1 929,35
	Hartola	2 265,41	1,02	2 040,41
	Joutsa	4 788,72	1,16	5 637,88
Rk yht		27 419,19	1,16	23 672,76
Mikkelin HPK Yhteensä		318 294,10	0,89	305 646,09
BORGÅ STIFT				
BORGÅ DOMPR				
	Församling	Resultat 2018	€/medlem	Resultat 2017
	Borgå	5 146,35	0,40	3 773,03
	Pernå	787,97	0,27	1 368,96
	Liljendal	643,59	0,54	1 204,47
	Lovisa	974,44	0,41	1 185,46
	Lappträsk	650,67	0,81	476,40
	Sibbo	2 705,00	0,48	5 362,63
Prosteri sammanlagt		10 908,02	0,42	13 370,95
HELSINGFORS SV.PR				
	Johannes (Norra)	12 927,60	1,11	1 716,08
	Matteus	1 724,24	0,31	3 586,33
	Petrus (Lukas)	8 225,72	1,25	7 545,46
	Tyska	5 150,00	2,01	5 136,74
	Olaus Petri	108,51	0,13	169,00
Prosteri sammanlagt		28 136,08	1,03	18 153,62
MELLERSTA NYLANDS PR				
	Esbo	8 725,90	0,58	12 224,16
	Vanda	2 237,80	0,51	962,31
	Grankulla	5 192,58	2,07	4 088,31
	Tammerfors	4 850,46	5,35	5 518,21
	Kyrkslätt	2 202,46	0,40	2 710,14
Prosteri sammanlagt		23 209,21	0,82	25 503,13

Yhteisvastuu 2018

RASEBORGS PR

Ingå	1 360,53	0,34	653,03
Karis-Pojo	4 918,38	0,88	5 547,27
Ekenäsnejden	5 815,32	0,60	6 001,46
Sjundeå	1 406,64	0,96	1 177,98
Hangö svenska	982,82	0,32	2 645,15
Prosteri sammanlagt	14 483,68	0,61	16 024,90

ÅBOLANDS PR

Åbo	5 723,82	0,62	5 316,43
Väståbolands sv	6 683,41	0,83	5 272,73
Kimitoöns förs.	5 746,50	1,06	2 681,75
Prosteri sammanlagt	18 153,73	0,80	13 270,91

ÅLANDS PR

Finström-Geta	3 241,46	1,35	4 177,53
Saltvik	978,97	0,63	689,07
Sund-Vårdö	2 354,94	2,05	2 838,61
Hammarland	940,52	0,77	1 291,74
Eckerö	628,05	0,89	395,25
Jomala	1 559,58	0,42	2 253,49
Mariehamn	1 706,48	0,21	1 402,41
Lemland-Lumparland	1 471,51	0,78	1 614,88
Ålands Södra skärgård	658,38	1,03	941,98
Brändö-Kumlinge	854,13	1,45	194,86
Prosteri sammanlagt	14 394,02	0,66	15 799,83

Församling

NÄRPES PR

	Resultat 2018	€/medlem	Resultat 2017
Närpes	8 922,29	1,23	6 607,49
Korsnäs	3 018,74	1,71	5 850,87
Kristinestads sv	4 672,96	1,35	4 192,20
Prosteri sammanlagt	16 613,99	1,33	16 650,56

KORSHOLMS PR

Vasa svenska	9 342,83	0,74	8 128,24
Korsholm	4 880,06	0,83	3 384,19
Replot	609,04	0,37	739,67
Kvevlax	1 331,30	0,51	1 744,66
Solf	6 030,90	3,83	2 510,82
Malax	2 564,47	0,78	5 516,93
Petalax	1 230,31	1,41	1 376,59
Bergö	166,83	0,42	394,21
Vörå	6 295,78	1,16	6 590,70
Prosteri sammanlagt	32 451,50	0,95	30 386,01

PEDERSÖRE PR

Pedersöre	9 122,14	1,79	6 138,03
Jakobstads svenska	8 153,28	0,90	8 409,65
Purmo	1 658,24	1,48	1 893,74
Larsmo	2 027,11	0,43	3 148,46
Esse	530,68	0,18	1 214,31
Nykarleby	8 776,35	1,43	10 818,98
Kronoby	463,84	0,19	319,23
Terjärv	3 434,22	1,84	3 573,84
Nedervetil	1 820,27	1,26	1 747,84
Karleby svenska	1 547,40	0,26	2 680,08
Prosteri sammanlagt	37 533,52	0,92	39 944,15

Borgå stift sammanlagt

195 883,74	0,83	189 104,07
-------------------	-------------	-------------------

Seurakunta			
	Tulos 2018	€/jäsen	Tulos 2017
KUOPION HIIPPAKUNTA			
KUOPION TUOMIORK*			
Kuopion Tuomiokkosrk	15 881,66	1,26	15 776,64
Männistö	5 802,90	0,66	5 777,25
Alava	12 871,14	0,97	16 879,25
Puijo	10 532,71	0,97	11 427,72
Kallavesi	14 174,11	0,52	13 240,35
Järvi-Kuopion srk	17 597,86	1,05	11 907,58
Siilinjärvi*	17 041,84	1,01	19 315,68
Rk yht	93 902,22	0,88	94 324,47
IISALMEN RK*			
Iisalmi	7 012,07	0,41	5 001,46
Pyhäjärvi	8 180,13	1,81	9 630,83
Kiuruvesi	15 061,10	2,12	15 863,93
Vieremä	2 430,04	0,79	2 630,70
Sonkajärvi	4 465,73	1,32	3 962,75
Lapinlahti	9 997,46	1,87	13 445,95
Varpaisjärvi	2 334,73	1,11	2 061,50
Pielavesi	4 250,52	1,12	4 079,67
Keitele*	5 633,66	3,00	4 737,51
Rautavaara*	9 390,12	6,52	8 018,19
Rk yht	68 755,56	1,38	69 432,48
Seurakunta			
	Tulos 2018	€/jäsen	Tulos 2017
KAJAANIN RK			
Kajaani	12 890,72	0,46	8 665,22
Paltamo	3 073,09	1,13	3 650,88
Vaala	3 290,32	1,37	4 352,78
Puolanka	9 149,55	3,88	9 157,62
Suomussalmi	5 162,04	0,74	7 153,87
Hyrnsalmi	3 762,37	1,86	1 523,79
Ristijärvi	4 414,04	3,90	3 793,22
Kuhmo	15 643,69	2,19	17 258,63
Sotkamo	8 890,72	1,04	9 697,42
Rk yht	66 276,53	1,09	65 253,44
JOENSUUN RK			
Nurmes	8 181,68	1,35	5 839,24
Valtimo	1 907,57	1,08	1 867,59
Lieksa	4 533,96	0,54	3 451,46
Juuka	13 395,33	3,58	14 103,85
Rk yht	28 018,54	1,40	25 262,15
JOENSUUN RK/2			
Joensuu	5 860,43	0,38	4 593,62
Pielisensuu	8 963,85	0,70	7 889,61
Liperi	5 273,01	0,58	6 501,03
Outokumpu	3 405,85	0,69	2 334,36
Polvijärvi	7 780,67	2,24	6 634,53
Kontiolahti	9 773,72	0,87	9 752,96
Eno	4 553,42	1,01	5 528,90
Ilomantsi	4 566,54	1,28	4 689,19

Yhteisvastuu 2018

	Vaara-Karjala	8 225,37	2,73	6 831,53
	Pyhäselkä	2 677,51	0,46	2 770,54
	Rantakylä	4 947,87	0,46	5 684,89
Rk yht		66 028,24	0,78	63 211,15
RAUTALAMMIN RK*				
	Leppävirta	11 906,18	1,52	10 883,43
	Heinävesi	1 191,88	0,44	1 474,76
	Varkaus	7 622,00	0,49	6 129,30
	Joroinen	7 113,12	1,82	6 129,31
	Pieksämäki	14 174,62	0,98	15 985,34
	Hankasalmi	4 915,99	1,23	7 538,37
	Konnevesi	1 577,64	0,73	1 227,69
	Rautalampi	5 527,38	2,21	6 848,22
	Suonenjoki	7 847,82	1,41	6 836,99
	Tervo*	2 536,37	2,06	3 239,67
	Vesanto*	3 497,07	1,98	3 239,67
Rk yht		67 910,08	1,01	69 532,73
Kuopion HPK Yhteensä		390 891,19	1,02	387 955,70
LAPUAN HIIPPAKUNTA				
ETELÄ-POHJANMAAN RK				
	Lapuan Tuomiokirkkosrk	17 451,68	1,38	18 408,27
	Alavus	11 189,00	1,10	13 118,03
	Ilmajoki	12 745,89	1,18	15 835,72
	Seinäjoki	76 375,95	1,48	78 701,11
	Kurikka	34 652,45	1,86	34 699,29
	Kuortane	6 518,63	2,00	6 746,73
Rk yht		158 933,62	1,48	167 509,16
Seurakunta				
JÄRVI-POHJANMAAN RK		Tulos 2018	€/jäsen	Tulos 2017
	Lappajärvi	3 297,03	1,20	3 210,95
	Kauhava	17 760,25	1,27	19 802,99
	Evijärvi	5 417,92	2,58	5 247,74
	Vimpeli	1 667,07	0,65	1 945,35
	Alajärvi	4 901,50	0,58	6 794,72
	Soini	4860,43	2,61	5 335,96
	Ähtäri	4 704,72	0,96	5 189,88
	Pietarsaaren suom	5 396,61	1,05	8 646,97
Rk yht		48 005,53	1,15	56 174,56
KAUHAJOEN RK				
	Kauhajoki	16 967,70	1,45	15 639,13
	Isojoki	3 087,62	1,71	2 279,95
	Karjajoki	3 117,72	2,63	3 818,13
	Teuva	9 344,79	2,06	9 369,18
	Kaskinen	1 800,57	2,20	1 507,37
	Kristiinank. suom	162,61	0,08	90,52
Rk yht		34 481,01	1,56	32 704,29
ISONKYRÖN RK				
	Isokyrö	5147,11	1,25	4 909,55
	Vähäkyrö	4 879,59	1,27	3 842,43
	Laihia	9 001,13	1,33	9 727,93

Yhteisvastuu 2018

	Mustasaaren suom.	4 255,00	1,06	3 244,79
	Vaasan suom.	15 146,32	0,47	14 837,80
Rk yht		38 429,16	0,76	36 562,50
PARKANON RK				
	Parkano	5 652,70	1,01	6 233,14
	Kihniö	5 278,74	3,58	5 438,81
	Karvia	2 357,57	1,12	2 015,65
	Honkajoki	1 647,24	1,20	2 662,52
	Virrat	11 891,44	2,12	13 354,12
Rk yht		26 827,68	1,66	29 704,24
JYVÄSKYLÄN RK				
	Jyväskylä	53 083,84	0,56	40 487,45
	Keuruu	4 599,24	0,59	5 616,42
	Multia	1 538,09	1,10	1 443,96
	Petäjävesi	3 214,03	1,05	3 328,68
	Toivakka	2 325,79	1,35	2 817,62
	Muurame	4 827,41	0,62	4 141,07
	Laukaa	11 196,24	0,76	10 334,58
	Uurainen	3 414,75	1,24	3 403,47
Rk yht		84 199,37	0,63	71 573,25
POHJOISEN KESKI-SUOMEN RK				
	Viitasaari	6 637,88	1,27	7 378,50
	Saarijärvi	10 271,38	1,03	13 538,36
	Karstula	3 283,02	0,92	1 822,29
	Kyyjärvi	5 692,29	4,84	6 272,91
	Kinnula	2 732,57	1,78	2 800,15
	Pihtipudas	3 460,89	0,97	3 873,50
	Äänekoski	11 577,70	0,82	13 745,27
Rk yht		43 655,73	1,11	49 430,98
Lapuan HPK Yhteensä		434 532,10	1,06	443 658,99
Seurakunta				
HELSINGIN HIIPPAKUNTA				
HELSINGIN TUOMIORK				
	Helsingin Tuomiokirkkosrk	Tulos 2018	€/jäsen	Tulos 2017
		7 911,57	0,26	8 493,51
	Lauttasaari	16 367,64	1,24	15 921,04
	Töölö	30 098,50	1,83	21 597,36
	Kallio	10 522,16	0,53	11 413,59
	Paavali	5 667,14	0,40	7 038,62
Rk yht		70 567,01	0,75	64 464,12
HUOPALAHDEN RK				
	Haaga	8 823,97	0,60	7 497,43
	Kannelmäki	10 703,18	0,77	9 580,49
	Pitäjänmäki	7 685,52	0,82	4 564,08
	Meilahti	5 721,85	0,50	6 895,98
	Munkkiniemi	7 239,53	0,69	6 350,37
Rk yht		40 174,05	0,67	34 888,35
MALMIN RK				
	Malmi	24 617,30	0,46	22 245,88
	Oulunkylä	10 065,75	0,54	13 323,17

Yhteisvastuu 2018

	Pakila	6 556,60	0,50	6 129,32
Rk yht		41 239,65	0,49	41 698,37
VARTIOKYLÄN RK				
	Vartiokylä	3 923,54	0,43	4 919,56
	Herttoniemi	9 027,56	0,54	10 441,58
	Roihuvuori	26 659,24	1,53	25 333,91
	Vuosaari	7 918,72	0,44	6 482,97
	Mikaeli	10 115,03	0,55	8 795,70
Rk yht		57 644,09	0,72	55 973,73
VANTAAN RK				
	Rekola	7 546,63	0,60	4 907,79
	Tikkurila	12 937,78	0,32	9 860,19
	Vantaankoski	35 574,80	1,30	28 352,83
	Korso	8 020,43	0,46	5 329,29
	Hämeenkylä	4 061,69	0,35	7 477,73
	Hakunila	10 545,14	0,71	14 083,24
Rk yht		78 686,47	0,63	70 011,06
PORVOON RK				
	Porvoo	11 636,89	0,51	10 685,31
	Ruotsinpyhtää	951,62	0,51	1 570,84
	Myrskylä	4 025,85	2,66	3 423,72
	Askola	2 264,30	0,59	2 250,57
	Pukkila	5 540,50	3,90	3 871,99
	Pornainen	2 297,15	0,60	3 031,36
	Lapinjärvi	1 617,67	1,27	1 086,46
	Loviisan suom.	1 674,62	0,57	1 996,47
	Sipoon suom.	9 126,08	1,02	6 864,99
Rk yht		39 134,68	0,80	34 781,71
Helsingin HPK Yhteensä		327 445,94	0,67	301 817,33

Seurakunta		Tulos 2018	€/jäsen	Tulos 2017
ESPOON HIIPPAKUNTA				
ESPOON TUOMIORK*				
	Espoon tuomiokirkko srk	27 613,67	0,58	31 113,05
	Leppävaara	12 425,69	0,51	13 401,17
	Kirkkonummi	16 683,18	0,78	15 044,30
	Kauniainen	5 344,16	1,24	6 253,06
	Tapiola*	13 997,31	0,62	11 019,24
	Olari*	21 520,14	0,77	22 011,06
	Espoonlahti*	31 781,84	1,03	36 380,98
Rk yht		129 365,98	0,72	135 222,87
LOHJAN RK				
	Lohja	14 675,34	0,43	12 345,89
	Vihti	9 375,38	0,46	6 106,44
	Karkkila	6 574,72	1,07	7 044,05

Yhteisvastuu 2018

	Hangon suom.	9 449,39	3,28	8 639,64
	Siuntio suom.	726,69	0,26	826,45
	Raaseporin suom srk	1 088,52	0,20	2 116,31
Rk yht		41 890,04	0,59	37 078,77
TUUSULAN RK*				
	Tuusula	14 576,73	0,53	14 943,27
	Järvenpää	30 604,78	1,07	22 817,59
	Kerava	21 812,27	0,98	23 364,40
	Nurmijärvi*	16 304,96	0,54	13 991,76
	Mäntsälä*	6 158,23	0,39	5 537,61
	Hyvinkää*	14 430,83	0,45	11 467,19
Rk yht		103 887,81	0,66	92 121,82
Espoon hpk yhteensä		275 143,83	0,68	264 423,45
2018	Seurakunnat yhteensä	3 138 702,14	0,80	3 058 808,95
	Hiippakunnat			
	TURKU	347 740,29	0,69	
	TAMPERE	403 047,33	0,67	
	OULU	445 723,63	0,88	
	MIKKELI	318 294,10	0,89	
	BORGÅ	195 883,74	0,83	
	KUOPIO	390 891,19	1,02	
	LAPUA	434 532,10	1,06	
	HELSINKI	327 445,94	0,67	
	ESPOO	275 143,83	0,68	
		3 138 702,14	0,80	

* V. 2018 seurakuntayhdistymiset on otettu huomioon v. 2017 vertailuluvuissa.

* V. 2018 Hämeenlinnan ja Janakkalan rovastikunnat yhdistettiin Hämeenlinnan rovastikunnaksi.

* V. 2018 Siilinjärven rovastikunta lakkautettiin ja siihen kuuluneet Rautavaaran ja Keiteleen seurakunnat liitettiin Iisalmen rovastikuntaan. Siilinjärven seurakunta liitettiin Kuopion tuomiorovastikuntaan ja siihen kuuluneet Tervon ja Vesannon seurakunnat liitettiin Rautalammin rovastikuntaan.

* V. 2018 Tapiolan rovastikunta lakkautettiin ja siihen kuuluneet Tapiolan, Espoonlahden ja Olarin seurakunnat liitettiin Espoon tuomiorovastikuntaan.

* V. 2018 Nurmijärven rovastikunta lakkautettiin ja siihen kuuluneet Hyvinkään, Mäntsälän ja Nurmijärven seurakunnat liitettiin Tuusulan rovastikuntaan.